

Nasze
Miasto

INOWROCŁAW

NR 3 (145) MARZEC 2017

Drodzy Inowrocławianie,
święteczni Goście naszego miasta!

Na nadchodzące Święta Wielkiej Nocy
zechciejcie przyjąć Państwo serdeczne życzenia.

Wielkanoc to czas pokoju i wiary.

Niech Zmartwychwstanie Pańskie,
przyniesie odrodzenie nadziei.

Oby chwile spędzone przy wielkanocnym stole,
wypełnione były wzajemną życzliwością i miłością.

Ryszard Brejza

Prezydent

Miasta Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski

Przewodniczący

Rady Miejskiej Inowrocławia

INWESTYCJE

Przygotowywane dokumentacje projektowe:

- budowa dwóch odcinków ulicy zbiorczej pomiędzy ulicami: Toruńską i Jacewską oraz Marulewską i Szymborską,
- konsepca budowy tunelu od ul. Magazynowej do istniejącego tunelu na dworcu PKP,
- przebudowa ul. Błonie,
- budowa dróg tymczasowych: Radosnej, Szczęśliwej, Droga do Lotniska, Dedala, Ikara, Tadeusza Śliwaka, Andrzeja Rakoczego, Józefa Dankowskiego i odcinek ul. Szybowcowej (od ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego w kierunku ulic: Radosnej i Szczęśliwej); ul. Polnej na odcinku od ul. Kolejowej do ul. Wiejskiej, odcinka ul. Kolejowej - od ul. Stanisława Przybyszewskiego w kierunku północnym,
- zasilanie stacji szybkiego ładowania autobusów elektrycznych przy przystankach MPK w Inowrocławiu,

- przebudowa ul. Józefa Kościelskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- ułożenie nawierzchni bitumicznej ul. Bolesława Chrobrego,
- przebudowa alejek w parku na Osiedlu Piastowskim III,
- oświetlenie odgałęzienia ul. Stefana Knasta w kierunku ul. Nowej,
- budowa drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą w rejonie ul. 59 Pułku Piechoty,
- aktualizacja dokumentacji projektowej przebudowy ul. Armii Krajowej na odcinku od ul. Ignacego Daszyńskiego do ul. Marii Konopnickiej,
- doświetlenie chodnika przy al. 800-lecia Inowrocławia i oświetlenie ciągu pieszo-rowerowego na odcinku od al. 800-lecia Inowrocławia do ul. Budowlanej.

Procedury przetargowe (trwające i w przygotowaniu):

- budowa ul. Jesionowej – końcowy odcinek do ul. Józefa Kościelskiego,
- przygotowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy dróg

dojazdowych do Przedszkola nr 14 przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 41 i Poznańskiej 47,

- wykonanie dokumentacji projektowej budowy sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Wiejskiej,
- wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowych oświetlenia następujących miejsc i ulic w Inowrocławiu: przejście pomiędzy budynkami przy ul. Najświętszej Marii Panny 19 i ul. Toruńską 30; placu pomiędzy budynkami wspólnot mieszkaniowych przy ul. ks. Piotra Wawrzyniaka 15 oraz Al. Mikołaja Kopernika 4 oraz placu zabaw; odcinka ulicy Rąbińskiej; ulic Wierzbowej i Wrzosowej.

Inwestycje w trakcie realizacji oraz takie, których realizacja wkrótce się rozpocznie:

- budowa chodnika wzdłuż ul. Zygmunta Kurka,
- remont nawierzchni ul. Harcerstwa Polskiego,
- wymiana nawierzchni chodników na terenie Tężni Solankowej oraz przy

rzeźbie Pawia w Parku Solankowym,

- przebudowa alejek w parku na Osiedlu Piastowskim I (ul. Władysława Jagiełły),
- przebudowa prawej strony chodnika oraz budowa miejsc postojowych przy ul. ks. Bolesława Jaśkowskiego (odcinek od ul. Świętokrzyskiej do ul. Podgórnej),
- budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego (nr 2) z lokalami socjalnymi przy ul. Rąbińskiej,
- przebudowa ul. Kamiennej,
- wzmocnienie nawierzchni odcinka ul. Pokojowej,
- budowa chodnika przy ul. Bagiennej od ul. Poznańskiej do ul. Kamiennej,
- budowa chodnika łączącego ulice: Adama Mickiewicza, Cypriana Kamila Norwida, Stefana Żeromskiego i Leona Kruczkowskiego.

Inwestycje zakończone:

- wymiana 3 kamer (ul. Dworcowa – Al. Mikołaja Kopernika, ul. Poznańska 346, plac zabaw „Miś”).

Inwestor buduje – miasto zyskuje

Inwestorzy bloków „Rąbin Park” oraz przychodni „NZOZ Rodzina”, dofinansują budowę ul. 59 Pułku Piechoty (od al. 800-lecia Inowrocławia do tych nieruchomości). Tak wynika z porozumienia zawartego 2 marca w ratuszu.

Umowę podpisali Prezydent Inowrocławia **Ryszard Brejza** oraz Prezes Zarządu „Rąbin Park” **Jarostaw Szczupak** i reprezentujący „NZOZ Rodzina” **Jacek Zieleziński**. Bloki „Rąbin Park” to inwestycja już realizowana, powstanie przychodni – prace mają niebawem zostać rozpoczęte. Inwestorzy zobowiązali się przekazać w sumie 480 tys. zł do budżetu

miasta, z przeznaczeniem na budowę ulicy (wraz z chodnikami, oświetleniem, miejscami parkingowymi, budową kanalizacji deszczowej) ul. 59 Pułku Piechoty. – Na Osiedlu Rąbin budowane są właśnie nowe bloki, niebawem powstanie przychodnia, a okoliczni mieszkańcy zyskają jeszcze wybudowaną ulicę – prace w większości sfinansowane zostaną przez prywatnych inwestorów. Cieszę się, że udało nam się wynegocjować kwotę 480 tys. zł. Pieniądze te trafią do budżetu miasta, czyli tak naprawdę do mieszkańców, którzy będą korzystali z tej drogi – podsumował prezydent. Przetarg na budowę ulicy ogłoszony zostanie prawdopodobnie w maju br.

Kolejna firma kupiła grunt w strefie gospodarczej

Specjalizująca się w konserwacji i naprawie samochodów ciężarowych firma kupiła blisko półhektarowy grunt w Inowrocławskim Obszarze Gospodarczym.

Działkę o powierzchni 0,45 hektara zakupiła firma J-Truck. Kosztowała ona 225,1 tys. zł. Na zakupionym terenie powstanie budynek magazynowo-warsztatowy wraz z zapleczem biurowo-socjalnym. – Rozmawiamy z siedmioma kolejnymi firmami, które są zainteresowane kupnem gruntów na terenie naszego obszaru – mówi Zastępca

Prezydenta Inowrocławia **Ewa Witkowska**. Inwestor zobowiązał się do zakończenia realizacji inwestycji w terminie 3 lat od dnia zawarcia umowy sprzedaży.

Jest to już kolejne przedsiębiorstwo, która zdecydowała się na zainwestowanie w Inowrocławskim Obszarze Gospodarczym. W Strefie Północnej zlokalizowana jest już firma produkująca m.in. mobilne ekrany ledowe oraz hurtownia materiałów budowlanych, natomiast w Strefie Zachodniej funkcjonuje Zakład Tworzyw Sztucznych.

W ciągu ostatnich pięciu lat (2013 - 2017) przyznano Miastu Inowrocław z wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w sumie 360 tys. zł na nasadzenia drzew i krzewów

Planowane nasadzenia m.in.:

- Przedszkole nr 2 „U Jasia i Małgośi” (w pobliżu)
- zieleń za Galerią Solną
- ul. Krótka
- Szkoła Podstawowa nr 16 (w pobliżu)
- skwer przy ul. Narutowicza/Sienkiewicza

W planie nasadzenia krzewów w Solankach (nowa część). Wśród gatunków m.in.: cyprysik nukatyjski, żywotnik zachodni, lipa drobnolistna, świerki w odmianach, klon kulisty i pospolity, jarząb pospolity i szwedzki, głóg dwuszyjkowy.

wniosek z 2012
dotacja na rok 2013

50.000 zł

wniosek z 2013
dotacja na rok 2014

70.000 zł

wniosek z 2014
dotacja na rok 2015

70.000 zł

wniosek z 2015
dotacja na rok 2016

70.000 zł

wniosek z 2016
dotacja na rok 2017

100.000 zł

Karta Inowrocławianina
za moją
ulubioną kawę
płacę nawet **20%**
mniej

Przedsiębiorco
dołącz do grona partnerów!

Mieszkańcy Inowrocławia mogą ubiegać się o „Kartę Inowrocławianina”. Uprawnia ona do korzystania ze zniżek w wysokości nawet do 20 proc. na produkty i usługi oferowane przez lokalne firmy. Dotychczas złożono już ponad 2 tys. wniosków o wydanie karty.

Żeby otrzymać kartę, wystarczy złożyć wniosek i dołączyć do niego kserokopię pierwszej strony zeznania podatkowego z pieczęcią wpływu do Urzędu Skarbowego, w przypadku rozliczania przez zakład pracy dotychczas otrzymany PIT-40 i stosowne oświadczenie. Osoby, które złożyły PIT drogą elektroniczną dołączają również jego pierwszą stronę i wydruk elektronicznego potwierdzenia tzw. UPO. Kartę mogą otrzymać osoby, które zadeklarowały w zeznaniu podatkowym, że ich miejscem zamieszkania jest Inowrocław. Karta wydawana jest osobom dorosłym na ich wniosek, a osobom powyżej 7. i poniżej 18. roku życia na wniosek rodzica. Natomiast dzieci do 7. roku życia korzystają z karty rodzica.

Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami można składać w następujących punktach: Urząd Miasta Inowrocławia, Biuro Obsługi Interesantów, ul. Roosevelta 36, pon.-pt. 7.30-15.30 oraz we wtorki od 7.30 do 17.00; PGKiM, Biuro Obsługi Interesantów, ul. Wawrzyniaka 33, pon. - pt.

w godzinach 7.00-15.00, Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna, ul. Królowej Jadwigi 3, pon. - pt. w godzinach 9.00-17.00 oraz w soboty 9.00-13.00; Zespół Obiektów Sportowych nr 3 z zapleczem socjalno-noclegowym, ul. Rakowicza 93, w godzinach 6.00-22.00; Hala Widowiskowo-Sportowa (punkt informacyjny), al. Niepodległości 4, w godzinach 6.00-22.00; Kryta Pływalnia „Wodny Park”, ul. Toruńska 46-48, w dni powszednie w godzinach 6.00-22.00, w weekendy i święta w godzinach 10.00-22.00; Kryta Pływalnia „Delphin”, ul. Wierzbńskiego 11, w dni powszednie w godzinach 6.00-22.00, w weekendy i święta w godzinach 10.00-22.00; Stadion Miejski II, ul. Orłowska 48, w dni powszednie w godzinach 7.00-15.00.

Posiadacze karty mogą korzystać ze zniżek oferowanych przez partnerów akcji:

- 10 proc. zniżki od obowiązujących cen przy zakupie biletów terminowych imiennych uprawniających do przejazdu autobusami Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego;

- 10 proc. zniżki od obowiązujących cen przy zakupie biletów jednorazowych lub kartetów do korzystania w obiektach administrowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu (objętych cennikami);
- do 20 proc. zniżki od obowiązujących cen na zakup biletu uprawniającego do korzystania z oferty Kujawskiego Centrum Kultury (jeśli organizatorem jest KCK);
- 10 proc. zniżki na gry odbywające się w pomieszczeniach budynku przy al. Sienkiewicza 42 – Firma Marsen;
- 10 proc. zniżki na produkty nierafinowane w punktach znajdujących się przy ul. Andrzeja 8, ul. Św. Ducha 20 oraz ul. Poznańska 97 (przy szpitalu) – SCE „FLANDRIA”;
- 10 proc. zniżki na zakup sprzętu radiotechnicznego CB Radio, usługę diagnostyki oraz serwisu samochodowych układów klimatyzacyjnych w siedzibie firmy przy ul. Szosa Bydgoska 59 – Firma P.H.U. „Dorin” Stefan Dorobiało
- 10% zniżki na kawę w restauracji Salt House przy ul. Rąbińska 1 – firma A.E. T. Sp. z o.o.;

- bezpłatne wejście na taras widokowy Tężni Solankowej – PGKiM;
 - 20 proc. zniżki na całą ofertę z cennika (napoje w tym alkoholowe, przekąski oraz bilard) od niedzieli do czwartku włącznie, z wyłączeniem dni świątecznych w szczególności 25 grudnia oraz pierwszego dnia Świąt Wielkanocnych w Pubie Kropa, al. Niepodległości 4 – firma „FIGARO”;
 - 10 proc. zniżki na wszystkie dania z karty menu (oferta nie obejmuje napojów oraz napojów alkoholowych) w restauracji „Stara Apteka”, ul. Solankowa 22 – P.H.U. NANI;
 - 20 proc. zniżki na przejazd taksówką na terenie Inowrocławia (pojazd TAXI nr boczny 159) – Piotr Bochat TAXI, tel. 693 044 324;
 - 10 proc. zniżki na każdy kurs na terenie Inowrocławia oraz dodatkowy rabat 15 proc. na kursy poza granicami miasta. Postój taksówek przy ul. Krzywińskiego 4A – ECHO TAXI, tel. 196 66, 52 35 717 98, 889 544 644.
- Szczegółowe informacje na temat „Karty Inowrocławianina” (w tym wniosek do pobrania) dostępne są na stronie www.inowroclaw.pl.

Wspólnie naprawiamy dziury w jezdniach

Po zimie ulice każdego miasta potrzebują tatania. Jednak mieszkańcy, zwłaszcza kierowcy, często nie wiedzą, gdzie zgłaszać fakt pojawienia się ubytków w jezdni. Rozpoczynamy więc akcję, do której zapraszamy inowrocławian.

Dość przekornie nazywamy ją „Szukaniem dziury w całym”, choć zależy nam na odnajdywaniu prawdziwych, a nie wymyślonych zagrożeń.

Miasto Inowrocław zarządza kilkuset ulicami. Wiele z nich jest po zimie mocno sfatygowanych. - *Pragniemy, aby mieszkańcy włączyli się we wspólne dzieło pozimowych napraw. Pracownicy ratusza nie od razu*

są w stanie zlokalizować wszystkie ubytki. Dlatego warto o nich informować - mówi Prezydent Miasta Inowrocławia.

Urząd Miasta uruchomił specjalny kanał informacyjny, którym w godzinach pracy ratusza można zgłaszać konkretne miejsca wymagające interwencji. Aby być pewnym, że informacja dotarła i zobrazować wagę problemu, po zasygnalizowaniu problemu telefonicznie można również wysłać maile ze zdjęciami uszkodzeń.

Nie jesteśmy w stanie obiecać, że wszystkie ubytki zostaną od razu zniwelowane. Ale na pewno powiadomienie o nich przyspieszy interwencję firmy, która się tym zajmuje.

Warto zauważyć, że akcja odbywa się pod drugim hasłem, pod którym będą organizowane rozmaite inicjatywy w mieście. To hasło brzmi: „Inowrocław. Nasze wspólne dobro”. - *Pod tym hasłem odbywały się już ubiegłoroczne i tegoroczne spotkania z mieszkańcami osiedli. Inowrocław to nasze wspólne dobro, o które powinniśmy dbać i dlatego jak najchętniej będziemy się w swoich działaniach powoływać na opinie mieszkańców. To oni najlepiej wiedzą, co jest gdzie potrzebne, a co przeszkadza* - wyjaśnia Ryszard Brejza.

Zapraszamy wszystkich mieszkańców do informowania o nowych dziurach w jezdniach. Można

dzwonić pod nr tel. 52-35-55-217 lub wysłać maile na specjalnie uruchomiony w tym celu adres: drogi@inowroclaw.pl.

Nie jesteśmy w stanie zagwarantować, że wszystkie ubytki zostaną uzupełnione, bo zapewne będą takie, którymi nie administruje Miasto, a leży to w gestii powiatu, województwa czy rządu lub też prywatnego zarządcy. Ale będziemy wtedy odpowiadać inowrocławianom, komu zgłosić taki problem.

W Inowrocławiu jest blisko 300 ulic, którymi zarządza Miasto. Mają łączną długość 105,6 km. Dróg powiatowych jest 36 km, krajowych – 10,6 km, a wojewódzkich – 3,8 km.

Wystawy i wydanie płyty

W tym roku przyznane zostały trzy stypendia Prezydenta Inowrocławia na działania związane z twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i ochroną zabytków.

Stypendia przyznawane są od 2008 r. Dotychczas przekazano wsparcie m.in. na: nagranie płyt muzycznych, wydanie tomiku wierszy, zorganizowanie

wystawy lub innego przedsięwzięcia artystycznego.

Tegorocznymi stypendystami artystycznymi zostali:

- Roman Senski** – poeta, plastyk. Debiut poetycki w 1973 r. Wydał osiem tomików wierszy, drukował w wielu pismach literackich. Laureat znaczących konkursów poetyckich i plastycznych.

Odnaczony m.in. srebrnym krzyżem za pracę pedagogiczną. Stypendium zostało przyznane na zorganizowanie wystawy plastycznej z motywami Inowrocławia oraz wystawy „Improwizacje jazzowe w rysunku”, **zespół „Stara Szkoła”** – grupa to autorska twórczość w blues - rockowym klimacie. Zespół nagrodzony m.in.

podczas festiwalu May Blues Meeting. Stypendium zostało przyznane na wydanie płyty,

- Igor Pacer** – autor m.in. zdjęć promujących walory turystyczne Inowrocławia, fotorelacji z koncertów, eventów i imprez charytatywnych. Stypendium zostało przyznane na zorganizowanie wystawy nocnych zdjęć Inowrocławia.

Meble z Inowrocławia dla Harrodsa w Londynie

Harrods – luksusowy dom towarowy w Londynie. To m.in. tam znajdują się meble produkowane w naszym mieście. Wszystko to za sprawą inowrocławskiej firmy KMW Invest.

Kiedy zaczęli przed blisko dziesięcioma laty, zatrudniali zaledwie dwie osoby, dziś mają prawie 90 pracowników i szukają kolejnych. Produkują meble sklepowe dla największych marek z branży odzieżowej i obuwniczej. – *Stawiamy na jakość i to się opłaca. Nasi klienci nam ufają. Wyposażyliśmy już ponad tysiąc salonów sprzedaży zarówno w Polsce jak i na świecie. Meble, które powstają w inowrocławskiej firmie, są np. w Arabii Saudyjskiej, Libanie, Austrii, Irlandii, Rosji, czy w Niemczech. Jesteśmy polskim producentem*

gwarantującym światową jakość – mówił **Wojciech Kędziora**, prezes spółki KMW Invest. Gama oferowanych mebli sklepowych jest bardzo szeroka. Począwszy od sklepów sportowych po meble inspirowane stylem vintage. A wśród klientów również takie sieci jak m.in. Diverse, 4F, Medicine, Coccodrillo.

Firma od blisko czterech lat mieści się przy ul. Marcinkowskiego, gdzie produkcja odbywa się na 6,5 tys. m kw. W najbliższych planach jest budowa kolejnej hali oraz zakup specjalnego lasera do wycinania w metalu. Inwestycja w sumie warta

będzie kilka milionów złotych i być może w prawie połowie zostanie sfinansowana ze środków unijnych. To już kolejny etap systematycznie prowadzonej modernizacji zakładu. Wcześniej wyposażono zakład m.in. w nowoczesne maszyny sterowane numerycznie, lakiernię moką oraz proszkową.

Z uwagi na to, iż KMW Invest jest w stanie przyjąć każde zlecenie na wykonanie mebli do sklepów odzieżowych, w tym także np. łączące elementy drewna i metalu, firma zatrudnia specjalistów z różnych branż. Obecnie najbardziej

poszukiwani są stolarze, spawacze, technolodzy i ślusarze. Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. tel. 534 253 358. Tak jak w wielu firmach nie tylko w Inowrocławiu, ale w całej Polsce, także w KMW Invest pracują obywatele Ukrainy, którzy zajmując miejsca na które było najtrudniej znaleźć pracowników w Polsce. Przy tej okazji warto podać, iż w na koniec lutego br. bez pracy w Inowrocławiu pozostawały 4778 osoby, co jest najlepszym wynikiem od wielu lat. Dla porównania w lutym 2015 r. było to – 5911, 2010 r. – 6868, 2005 r. – 9615.

Ekologicznie i nowoczesnie

W przyszłym roku Inowrocław stanie się pierwszym w Polsce miastem średniej wielkości, po ulicach którego będą jeździły wyłącznie nowoczesne, ekologiczne autobusy komunikacji miejskiej.

Stanie się to za sprawą zakupu przez miasto kolejnych (tym razem szesnastu) nowoczesnych autobusów dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego. Miasto planuje pozyskać na ten cel środki w ramach konkursu, który zostanie ogłoszony przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Mają powstać również cztery stacje dotądowania, a jeśli uda się uzyskać oszczędności, to prawdopodobnie możliwa będzie także wymiana części wiat przystankowych.

Przypomnijmy, w 2015 r. na inowrocławskie ulice wyjechało dwanaście

nowoczesnych (dwa z napędem elektrycznym i dziesięć – hybrydowym) autobusów Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego. Oznacza to, że blisko połowa taboru spółki została wymieniona. – *Tak duża inwestycja możliwa była dzięki temu, że udało się nam pozyskać aż 85 proc. wartości zadania jako dofinansowanie ze środków unijnych* – przypomniał Prezydent Inowrocławia. Wszystkie pojazdy wyposażone zostały w monitoring oraz klimatyzację. Z myślą o osobach niepełnosprawnych zamontowano m.in. rozkładane platformy najazdowe dla wózków inwalidzkich i systemy ułatwiające wsiadanie. Przy części przystanków zamontowano tablice elektroniczne. Pasażerowie mają możliwość sprawdzenia aktualnego ruchu pojazdów w mieście i kontrolowania za ile minut przyjedzie autobus, na który oczekują.

Inowrocławscy seniorzy będą mieli swoją Radę

Najstarsi mieszkańcy Inowrocławia będą mieli jeszcze większy wpływ na to, co dzieje się w mieście. Reprezentować ich będzie dziewięcioosobowa Rada Seniorów.

– *Wstuchując się w głos organizacji pozarządowych, mieszkańców oraz osób starszych, podjąłem decyzję o przystąpieniu do prac nad powołaniem Rady Seniorów. Tematem zajął się pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i młodzieżą Karol Legumina, który przedstawił projekt uchwały podczas ostatniej sesji Rady Miejskiej Inowrocławia* – mówi Prezydent Inowrocławia. Rada Seniorów będzie organem konsultacyjnym, doradczym, ale też inicjującym rozmaite działania w Inowrocławiu.

Obszary, które będą się znajdowały w kręgu zainteresowań radnych-seniorów to: zapobieganie i przełamywanie marginalizacji

seniorów, aktywizacja ludzi starszych i ich środowisk, mieszkalnictwo oraz problematyka socjalna zdrowia, profilaktyka i promocja zdrowia, szerszy dostęp do edukacji i wydarzeń kulturalnych, rozwój form wypoczynku oraz pomoc w zakresie usług rehabilitacyjnych, pomoc w realizacji zadań dotyczących infrastruktury, dialog międzypokoleniowy, przełamywanie stereotypów na temat seniorów i starości oraz budowanie ich aury i pozytywnego społecznego wizerunku, e-edukacja i przybliżanie osobom starszym społeczeństwa informatycznego.

Rada Seniorów będzie współpracowała z radą miejską i prezydentem przy podejmowaniu decyzji dotyczących realizacji istotnych oczekiwań i potrzeb ludzi starszych.

Rady Seniorów działają już w innych miastach naszego województwa, jak Bydgoszcz czy Toruń.

Problem poruszony w Inowrocławiu staje się ogólnopolskim

Krajowe media zainteresowały się problemem, który jako pierwszy został zasygnalizowany przez prezydenta Ryszarda Brejzę. Niedawne orzeczenie sądu to poważne zagrożenie realizacji dziesiątek inwestycji kolejowych wartości kilkudziesięciu miliardów złotych. Rząd przyznaje, że „jest problem”.

Prezydent Inowrocławia wystosował list do premier Beaty Szydło. – *Polisce grozi utrata miliardów złotych unijnego wsparcia. W świetle decyzji Naczelnego Sądu Administracyjnego niemal wszystkie grunty PKP powinny być własnością samorządów i to od 27 lat. Oznacza to, że realizacja dziesiątek inwestycji, w tym także w Inowrocławiu, planowanych do realizacji na tych terenach, jest zagrożona – oceniał kilkanaście dni temu wójt.*

Grunty warte 90 miliardów złotych

Sprawą zainteresowały się już ogólnopolskie media i trudno się dziwić. Przecież problem jest bardzo poważny i dotyczy wielu samorządów. Napisał o nim m.in. dziennik „Fakt”. Czytamy, że to orzeczenie to wielki problem dla rządu, a pod znakiem zapytania może stać realizacja programu „Mieszkanie +”. – *Jesteśmy w stanie zawieszenia pomiędzy piekłem a niebem. Nie jesteśmy właścicielami gruntów, na których planujemy inwestycje, a jednocześnie już wiemy, że PKP też nie jest ich właścicielem – cytuje dziennik prezydenta.*

Dziennik obliczył, że problem dotyczy 86 tysięcy hektarów gruntów (czyli teren dwa razy większy niż Warszawa), które są warte 90 miliardów zł.

Inwestycje zagrożone

Uchwała NSA w praktyce sprowadza się do tego, że decyzje, które przez lata wydawali wojewodowie, a dotyczące przekazania gruntów Skarbu Państwa w użytkowanie wieczyste PKP, nie mają żadnych podstaw prawnych.

Tymczasem na tych terenach planowane są do realizacji inwestycje, w tym przy wsparciu unijnym. Wsparcie to jednak może zostać wstrzymane, ponieważ Unia Europejska przyznając pomoc, zastrzega, że może o nią się starać tylko właściciel gruntów lub osoba upoważniona przez właściciela. Skoro PKP nie jest (w świetle uchwały NSA) właścicielem, to nie ma prawa sięgać po miliardy złotych na już zaplanowane inwestycje.

W Inowrocławiu sprawa dotyczy przede wszystkim placu przed dworcem i ul. Magazynowej. To inwestycja planowana przez miasto, przy wsparciu unijnym i na gruntach, które – jak

dotychczas sądzono – należą do PKP i które miały zostać przekazane miastu (w tej sprawie prowadzone były zaawansowane rozmowy z PKP). Decyzja NSA oznacza, że ta inwestycja będzie zagrożona, bowiem najpierw konieczne okaże się jej wstrzymanie ze względu na konieczność prawnego uregulowania sytuacji prawnej.

Problem można rozwiązać

Prezydent w liście do premier wskazuje sposób na rozwiązanie tego poważnego problemu. – *Wydaje się, że taki cel mógłby zostać osiągnięty poprzez zobowiązanie Wojewodów do pilnego zorganizowania trójstronnych spotkań pomiędzy gminami, Wojewodami i PKP, na których wypracowane zostałyby zasady współpracy w zakresie zgromadzenia stosownej dokumentacji potwierdzającej uprawnienia gmin w omawianym zakresie. Niewątpliwie sprawne skomunalizowanie nieruchomości będących w posiadaniu PKP przyspieszyłoby wprowadzenie regulacji prawnej określającej krótkie terminy wydawania rozstrzygnięć w tych*

sprawach, analogicznie do rozwiązań prawnych, które znajdują się w Kodeksie wyborczym czy ustawie o dostępie do informacji publicznej. Obecnie, kiedy PKP borykają się z problemami związanymi z gospodarowaniem nieruchomością będącymi w ich posiadaniu, a gminy zainteresowane są ich przejmowaniem, podjęcie przez Panią Premier postulowanych kroków ułatwiłoby, zarówno samorządom jak i PKP, realizację zadań inwestycyjnych zgodnie z obowiązującym w Polsce i Unii Europejskiej prawem – czytamy w liście prezydenta.

Wójt ocenia, że niepodjęcie postulowanych przez Inowrocław działań grozi chaosem prawnym, paraliżem procesów inwestycyjnych oraz utratą miliardów złotych z Unii Europejskiej. – *Bez prawa własności utrudniona jest realizacja inwestycji unijnych. Każdy dzień zwłoki w rozstrzygnięciu powyższego problemu ponadto naraża budżet państwa na coraz wyższe roszczenia nie tylko ze strony gmin, lecz również Unii Europejskiej – kończy list prezydent.*

Czy wiesz, że...?

Niedawno minęło sześć lat od protestu mieszkańców Inowrocławia (wraz m.in. z prezydentem Ryszardem Brejzą, częścią radnych) pod siedzibą Prezesa Rady Ministrów w Warszawie, przeciwko odkładaniu budowy obwodnicy. Inowrocławianie mieli ze sobą rozmaite rekwizyty: trąbki, syreny, transparenty.

Delegacja przyjęta została przez Wiceministra Infrastruktury **Radostawa Stępnia**, któremu złożono petycję. Podkreślono w niej przede wszystkim, iż dotychczas wydano już kilkadziesiąt milionów złotych na przygotowanie dokumentacji bezpośrednio związanej z powstaniem obwodnicy. Dokumentacji, która jeśli prace nie zostaną przyspieszone, to będzie nieaktualna.

Przypominajmy, to był jeden z kilku protestów organizowanych na różnych etapach przygotowań do rozpoczęcia budowy obwodnicy.

ROZMAITOŚCI

Prezydent pomaga szpitalowi

Ponad sto dwadzieścia tysięcy złotych z tytułu umorzonego podatku od nieruchomości – to wsparcie i pomoc Miasta dla inowrocławskiego szpitala. Jesienią ubiegłego roku Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błażka miał 25 mln zł długu, który co miesiąc miał wzrastać o kolejnych 500 tysięcy złotych. Co więcej, lecznica alarmowała, że nie ma pieniędzy na zakup sprzętu służącego leczeniu. Parafrazując motto naszego szpitala: Jest wiele problemów, do których zajmowania się prawem nas nie oblige, ale to nie oznacza, że nie możemy pomóc. Prezydent Inowrocławia podjął decyzję o umorzeniu raty szpitala z tytułu podatku od nieruchomości. Wynosi ona 122 tysiące złotych i tyle pieniędzy nie wpłynie do budżetu miasta.

Wniosek w tej sprawie złożył w grudniu dyrektor lecznicy **Eligiusz Patałas**, powołując się na ważny interes społeczny. Warto podkreślić, iż roczne umorzenie podatku od nieruchomości dla wszystkich podmiotów to około 26 tys. zł (w 2016 r.). W świetle tego decyzja o umorzeniu szpitalowi 120 tys. zł jest wyjątkowa.

Dotacje na budowę instalacji odnawialnych źródeł energii

W związku z możliwością pozyskania dofinansowania projektów w ramach RPO działanie 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na mikroinstalacje dla budynków mieszkalnych, pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej, Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Inowrocławia zapraszają zainteresowanych mieszkańców miasta do składania wstępnych deklaracji. W ramach projektu możliwa będzie budowa instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych

oraz pomp ciepła. Projektem objęte zostaną budynki mieszkalne jednorodzinne niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wysokość dofinansowania stanowi do 50 proc. kosztów kwalifikowanych. Informacje i wniosek aplikacyjny dostępny są na stronie internetowej www.inowroclaw.pl zakładka „Dla Mieszkańców” - OZE lub osobiście w Wydziale Gospodarki Komunalnej, Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Inowrocławia, al. Sienkiewicza 1. Dodatkowe informacje udzielane są pod nr tel. 52-35-55-306. Termin składania wstępnych deklaracji upływa 10 kwietnia br. Informujemy, że z uwagi na limit środków finansowych brana będzie pod uwagę kolejność zgłoszeń.

Zmiana rachunków za gospodarowanie odpadami

Urząd Miasta Inowrocławia uprzejmie informuje, że od 1 marca 2017 r. nastąpiła zmiana indywidualnych numerów rachunków bankowych, na które należy wpłacać

opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Jednocześnie przypominamy, że opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi można uiszczać w punkcie kasowym przy ul. ks. Wawrzyniaka 33, od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 14.00.

Ino Rock Festival

Grupa Pain of Salvation (grająca metal progresywny) będzie główną gwiazdą tegorocznego festiwalu Ino Rock w inowrocławskim Teatrze Letnim. Nie zabraknie też akcentu lokalnego. Inowrocław będzie reprezentowany na scenie podczas koncertu tria Meller Gołyźniak Duda. Na gitarze gra tam bowiem Maciej Meller, współzałożyciel zespołu Quidam (na str. 7 publikujemy wywiad z Maciejem Mellerem). W tym roku zagrają też warszawski zespół Collage oraz rosyjska grupa I Am The Morning i kanadyjska Mystery. Tegoroczną edycję zaplanowano na 26 sierpnia.

Idzie Ola do przedszkola – cz. II

W poprzednim wydaniu informatora prezentowaliśmy ofertę przedszkoli publicznych. Teraz przyszedł czas na placówki niepubliczne, których w naszym mieście jest aż trzynaście.

Jedno dziecko – jeden nauczyciel

Przedszkole „Smyk” specjalizuje się w edukacji i terapii zajęciowej z dziećmi ze spektrum autyzmu oraz niepełnosprawnościami intelektualnymi, ruchowymi i sprzężonymi. – *Oferujemy pomoc nauczycieli neurologopedów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów specjalnych, socjoterapeutów, certyfikowanych terapeutów integracji sensorycznej. To, co nas wyróżnia to m.in. model pracy – jeden nauczyciel na jedno dziecko, zarówno w salach zabaw jak i w gabinetach terapii zajęciowej* – mówi **Danuta Sobierajska**, dyrektorka przedszkola. Dzieci korzystają także dodatkowo z bezpłatnych zajęć z hipoterapii, kynoterapii, muzykoterapii, basenu, tańca towarzyskiego i nowoczesnego, sensoplastyki, gimnastyki korekcyjnej, karate, piłki nożnej oraz codziennej nauki języka angielskiego.

„Miś” – językowo i sportowo

Język angielski, zajęcia rytmiczno-muzyczne oraz sport, na to stawia przedszkole „Miś”. Poszerzając krąg dziecięcych zainteresowań tworzone są „Kluby odkrywania talentów”, w tym kulinarny, ekologiczny, teatralny, muzyczny, origami. Przedszkole stwarza wszystkim dzieciom możliwość korzystania także m.in. z terapii logopedycznej, zajęć języka hiszpańskiego, gimnastyki korygującej wady postawy prowadzonej przez fizjoterapeutę, a także konsultacji psychologiczno-pedagogicznych. To z inicjatywy właśnie tego przedszkola co roku organizowane są obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia.

„Krasnal” – ekologicznie i zdrowo

W położonym na przeciw Teżni Solankowej przedszkolu „Krasnal” we wszystkich grupach prowadzone są zajęcia dodatkowe: taneczne, fitness, karate, muzyczno-rytmiczne, logorytmiczne, z języka angielskiego, z udziałem psa. Dzieci z najstarszej grupy uczą się również języka niemieckiego. Przedszkole wspiera i wspomaga rodziców poprzez Krasnalowy Klub Rodzica. W przedszkolu prowadzone są zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w tym logopedii). Przedszkole promuje zdrowy styl życia i odżywiania.

Wczesna edukacja w „Sowie”

Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Sowa” powstał przede wszystkim z myślą o dzieciach z mózgowym porażeniem dziecięcym, ADHD, zespołem Downa, spektrum autyzmu, zaburzeniami integracji sensorycznej, upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami pokrewnymi. Dzieci uczą się w grupach liczących 3-6 osób. W ramach zajęć prowadzona jest kynoterapia, hipoterapia, zajęcia muzyczne z elementami relaksu. W każdej grupie prowadzone są zajęcia z języka angielskiego.

Infrastruktura dostosowana jest do potrzeb i możliwości dzieci.

Angielski dla juniora

„Junior” to przede wszystkim codzienna nauka języka angielskiego w ramach zajęć i konwersacji, lekcje tańca oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Prowadzone są zajęcia wyrównujące braki oraz rozwijające uzdolnienia. – *W ramach międzynarodowego projektu co roku odwiedzają nas studenci z zagranicy. Kładziemy nacisk na naukę języka obcego, ale istotne jest też m.in. bezpieczeństwo oraz przyjazna dzieciom i rodzicom atmosfera* – podsumowała **Anna Stawowska**, dyrektorka „Juniora”.

Autorski program nauki matematyki

Jako jedyne w Inowrocławiu przedszkole „Piastus” zostało wyróżnione autorskim programem nauczania matematyki dziecięcej prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej. Przedszkolaki wymagające wsparcia uczestniczą w zajęciach z wczesnego wspomaganie rozwoju, terapii logopedycznej, neurologopedycznej, dogoterapii, rehabilitacji ruchowej, integracji sensorycznej. Proponowane są zajęcia dodatkowe: karate, gimnastyka akrobatyczna, taniec, warsztaty teatralne, kreatywne. Przedszkole wyposażone jest m.in. w sprzęt multimedialny i pomoce dydaktyczne.

„Żyjemy zdrowo i w zgodzie z naturą”

Jednym z najdłuższych czynnych (do godz. 18.30) przedszkoli w Inowrocławiu jest „U Natalki i Kubusia”. Placówka oferuje szeroką gamę zajęć dodatkowych, realizowanych w każdej grupie wiekowej. Codziennie odbywają się zajęcia z języka angielskiego, raz w tygodniu gimnastyka korekcyjna, rytmika, zumba kids, zajęcia specjalistyczne z logopedą, a dla dzieci sześciolatków – informatyka, zajęcia z języka niemieckiego, nauka pływania na basenie. Hasło przewodnie przedszkola brzmi: „Żyjemy zdrowo i w zgodzie z naturą”.

A „Pod Tęczą” jest zielono

Ogromnym atutem przedszkola „Pod Tęczą” jest przestronny ogród, w którym dzieci korzystają ze sprzętu sportowo-rekreacyjnego oraz bawią się i prowadzą obserwacje przyrodnicze. Sztandarowym projektem edukacyjnym jest „W poszukiwaniu tęczy”. Każdy z kolorów tęczy oznacza konkretny rodzaj aktywności podejmowanej w placówce. Z kolei „Warsztaty twórczości” to zajęcia dla dzieci uzdolnionych muzycznie, tanecznie, plastycznie, teatralnie i naukowo. Prowadzone są zajęcia Metodą Dobrego Startu oraz moduł literacki programu Galiny Doly „Klucz do uczenia”. Zajęcia wspierające rozwój umysłowy, to w dużej mierze edukacja matematyczna prowadzona w oparciu o koncepcję prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej. Wśród zajęć dodatkowych warto wymienić:

zajęcia tańca towarzyskiego, języka angielskiego, gimnastyki korekcyjnej, rytmiki i zajęcia sportowe. Prowadzone są zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapia logopedyczna oraz konsultacje psychologiczne.

Mini siłownia i warsztaty ceramiczne

Z kolei przedszkolaki z „Duszka” rozwijają swoje zainteresowania m.in. w kąci montessoriańskim, bogato wyposażonym w pomoce dydaktyczne. Placówka dysponuje bezpiecznym placem zabaw oraz mini siłownią, z której dzieci mogą korzystać przez cały rok. W ofercie są zajęcia dodatkowe: rytmika, warsztaty ceramiczne, badawcze, taneczne oraz zumba dla dzieci. Przedszkolaki korzystają również z terapii logopedycznej oraz uczestniczą w zajęciach wczesnego wspomaganie rozwoju. Realizowane są programy edukacyjne. Tradycją stały się cyklicznie organizowane warsztaty dla rodziców i dzieci.

Mali badacze i dziennikarze

„Są dwie trwałe rzeczy, które możemy dać naszym dzieciom: pierwsza to korzenie, a druga to skrzydła” – to motto, które realizowane jest na co dzień w przedszkolu „Stokrotka”. Wzmocniane są więc więzy rodzinne, kultywowane tradycje i zwyczaje ludowe. Dzieci poznają zarówno miasto jak i region. Jednocześnie przedszkole stawia na rozwój umiejętności poprzez m.in. realizację takich programów jak np. „Od małego do dużego – matematyka dla każdego”, „Zabawy badawcze w Stokrotce – dlaczego, po co, jak?”, „Stokrotkowi dziennikarze”. Wśród zajęć dodatkowych warto wspomnieć o nauce języka angielskiego, francuskiego, zajęciach rytmiczno-muzykalanijacych oraz artystycznych.

„Ciuchcia” integruje i bawi

Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Ciuchcia” w ramach czesnego proponuje zajęcia plastyczne, muzyczno-ruchowe, jogę, kinezylogię edukacyjną oraz zajęcia z języka angielskiego. Przyjmowane są dzieci z orzeczeniami i opiniami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. W ofercie są też zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, rehabilitacyjne i z psychologiem. Placówka pracuje w oparciu o program wychowania przedszkolnego „W kręgu zabawy”.

Spotkania z teatrem, karate...

Codziennie zajęcia z języka angielskiego, twórcze warsztaty plastyczne, muzyczno-ruchowe, gimnastyka korekcyjna, rytmika, dogoterapia, spotkania z teatrem, karate, to tylko część propozycji przedszkola „Frogus”. W przedszkolu realizowany jest także program edukacji regionalnej. Nie brakuje zajęć z tańca towarzyskiego. Dzieci poznają przyrodę, uczą się ją rozumieć, kochać i szanować. W przedszkolu realizowana jest promocja zdrowia.

„Ciuchcia” ul. Armii Krajowej 16 tel. 603 307 217 www.przedszkoleciuchcia.pl	
„Duszek” ul. Jagiellońska 22 tel. 692 933 296 www.duszek.przedszkolowo.pl	
„Frogus” ul. Wojska Polskiego 5 tel. 606 821 143 www.przedszkole-frogus.pl	
„Junior” al. 800-lecia Inowrocławia 3 tel. 691 171 592 www.przedszkole-junior.com.pl	
„Krasnal” ul. Przy Stawku 7 tel. 52-35-71-202 www.przedszkole-krasnal.com	
„Miś” ul. Solankowa 29 tel. 52-5-68-431 www.mis-ino.pl	
„Piastus” ul. Krzywostego 23 tel. 721 504 506 www.piaustus.pl	
„Pod Tęczą” ul. Łokietka 2 tel. 52-35-73-857 www.podtecza.pl	
„Smyk” ul. Magazynowa 23 tel. 509 907 172 www.smykprzedszkole.pl	
„Sowa” ul. Magazynowa 28 tel. 601 389 428 www.centrum-trr.pl/oferta/niepubliczny-terapeutyczny-punkt-przedszkolny-sowa	
„Stokrotka” ul. Krzymińskiego 6 tel. 52-35-39-05 www.stokrotka-ino.pl	
„U Cioci Kłoci” ul. Staropoznańska tel. 512 194 104 www.uciociklaci.pl	
„U Natalki i Kubusia” ul. Kasztelańska 17 tel. 52-35-59-509 ul. Roosevelta 37a tel. 52-35-22-498 ul. Kilińskiego 4 – tel. 52-30-29-433 www.unatalkiikubusia.pl	

„U Cioci Kłoci”

Przedszkole językowo-artystyczne „U Cioci Kłoci” to przede wszystkim twórcza nauka języka angielskiego. Ważnym elementem zajęć językowych są zabawy ruchowe, oglądanie filmów, śpiewanie piosenek w języku angielskim, czy wspólne wykonywanie prac plastycznych. Dzieci będą miały styczność z językiem również podczas codziennych czynności. Zajęcia odbywać się będą w godz. 6.30-18.30, w wybudowanym na potrzeby przedszkola nowoczesnym budynkiem. Obok powstał plac zabaw i ogród.

Przywołówki szymborskie

– 185 lat tradycji!

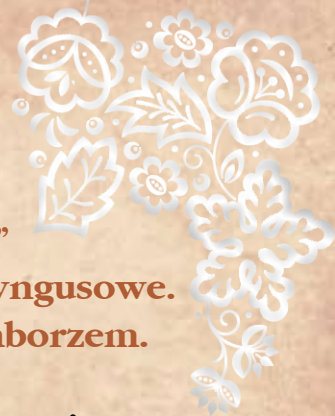
Tato na zabawę warszawą
do Kościelca mnie wyprawił,
lecz żuk ją błotników pozbawił.
Przez to na zabawy więcej się nie nadaje
i tylko z armatą na wróble się czaje.
Ptaki mnie w konia ciągle się czaje,
a siostry za pannę młodą
do „Kozy” mnie utrzymały.
Za żeniączkę od roku się brałem,
lecz obsmarkany kawalerem
nazwany zostałem.
Do wyższej szkoły chodzę
i uważam, że jestem dziadowski pan.

Drugi numer u pana (...)
są tam dwie panienki,
a tej pierwszej na imię Kasiuchna.
Potrzeba na nią beczkę wody,
furę żużli z kruszwickiej kuźni
i wiadro mydliska
do wymycia brudnego pyska
Niech śpi, niech się nie boi,
bo za nią (...) stoi.
Ten ją wykupi

Pierwszy numer u pana (...)
jest tam jedna ładna panienka,
na imię jej Jolciuchna.
Potrzeba tam na nią
buteleczkę wody komiteckiej
dla jej ochłody
trzy ręczniki wyszywane i haftowane,
niech śpi, niech się nie boi,
bo za nią (...) stoi.

Potrzeba tam na nią (...)
Atlantyk wody i dwie grace,
niech sobie tam wykołacz
ta co obcych kawalerów szanuje,
a Szymborskich chłopców krytykuje.

W Niedzielę Wielkanocną 2017 r. „kawalerowie Szymborscy” po raz sto osiemdziesiąty piąty zorganizują przywołówki dyngusowe. To stary obyczaj niespotykany już współcześnie nigdzie poza Szymborzem.

Tak naprawdę nie jest łatwo określić datę pierwszych szymborskich przywołówek. Etnografowie sytuują je w pierwszej połowie dziewiętnastego wieku, prawdopodobnie w 1832 lub 1833 r. Pewne jest, że w XIX w. obyczaj ten znany był dość powszechnie na Kujawach, w XXI w. kultywowany jest już tylko w inowrocławskim Szymborzu.

Dosadnie i rubasznie

W dziewiętnastym stuleciu przywołówki, jak i większość obrzędów, organizowali rolnicy, a także inni mieszkańcy wsi: chałupnicy i robotnicy. Treść wierszyków odnosiła się przede wszystkim do dziewcząt, chłopców nie krytykowano. Rymowanki układano o każdej pannie, chyba że była wyjątkowo nielubiana. I najgorsze, co mogło spotkać dziewczynę, to pominięcie jej przy przywołówce, a więc w pewnym sensie wykluczenie z wiejskiej społeczności. W przywołówkowych rymowankach często używa się bardzo dosadnych, ośmieszających, nieraz rubaszných, a nawet wulgarnych słów. Szczególnie piętnuje się chuligaństwo, nieuctwo, lenistwo, pijaństwo, głupotę i brak ambicji.

Jak czytamy w publikacji „Ziemia rodzinna to Kujawy”, w czasach zaboru pruskiego przywołówkom przyświecał podwójny cel – zachowania tradycji ludowych i obrony przed germanizacją. Zwyczaj praktykowany był dawniej powszechnie na Kujawach i sąsiednich Pałukach. Spełniał funkcję matrymonialną oraz kontroli społecznej – piętnowano bowiem w czasie przywołówek wady panien (wymienianych z imienia i nazwiska), a chwalono cnotliwe, pracowite i lubiane. W Poniedziałek Wielkanocny wywoływane panny były oblewane wodą ze studni, albo kolońską, jeśli je ktoś wykupił. Taki dyngus nie zawsze był dla panny przyjemny, ale trzeba wiedzieć, że prawdziwym dla niej dyshonorem byłoby, gdyby w ogóle nie została wywołana. Znaczyliby to, że nie jest przez środowisko akceptowana.

Łzy serdecznego współczucia

Celem Stowarzyszenia Klubu Kawalerskiego – zapisano w 1946 r. (od tego momentu prowadzona jest kronika) – jest podtrzymywanie starokujawskich zwyczajów narodowych. Do tych tradycyjnych uroczystości należą: przywołówka i dyngus, uroczyste zakończenie karnawału – tzw. koza, cztery zebrania w roku. Do Stowarzyszenia może należeć 10 mężczyzn. Każdy mężczyzna, który wstępuje do klubu musi mieć ukończony 21. rok życia [obecnie jest to 18 lat – przyp. red.]. Wykreślony zostaje z dniem, kiedy wstępuje w związek małżeński. Do klubu może należeć ten mężczyzna, który urodzony jest w Szymborzu. Z członkostwa wykluczyć może zatem jedynie ożenek lub naganne zachowanie. Na weselu kawalerowie wygłaszali mowę pożegnalną, adresowaną do pechowca, który popadł w okowy małżeństwa. Brzmiała ona, z niewielkimi zmianami, mniej więcej tak: Przyszliśmy pożegnać Cię, kochany kolego, jako długoletniego i gorliwego członka klubu, gdyż opuszczasz nasz stan kawalerski, a wstępujesz pod pantofel żonki, w nowe progi życia małżeńskiego. Tragiczna utrata wzbudziła w naszych sercach żal głęboki i łzy serdecznego współczucia, toteż życzymy Ci, aby ten pantofel, który zawisnie nad Twoją głową, był Ci lekkim, a miotła ruchliwą. Aby jednak nie zadrażnić relacji, kawalerowie kończyli radosnym: Wieczna miłość, wieczna zgoda, niech nam żyje Para Młoda!

I księga po wyzwoleniu

Wspomniany wyżej 1946 r., to ważna w dziejach klubu data. To moment, od którego prowadzona jest kronika klubu. Czytamy w niej: *My zebrani członkowie Klubu Kawalerskiego, otwieramy I księgę po wyzwoleniu. Pomimo trudów i znojów, i cierpień poniesionych od potwora hitlerowskiego, rozpoczynamy pracę naszych przodków w 1946 roku, aby podtrzymać tę piękną tradycję z myślami: »Nie dajmy jej upaść i zapomnieć o tej tradycji«. Zostawiamy tę księgę naszym następcom i apelujemy do Was: »Nie dajcie upaść tej pięknej tradycji«. Cześć naszym przodkom!*

Dziewczyny trzeba wykupić

Zanim kolejne karty kroniki każdego roku zostaną wypełnione wierszykami, najpierw przez dwa ostatnie tygodnie Wielkiego Postu wieczorami od sygnału trąbki (w godz. 19.00-22.00) członkowie klubu czekają na kawalerów z Szymborza. Ci – zgodnie z tradycją – winni pojawić się w siedzibie klubu, by wykupić dziewczyny. W Wielką Sobotę, po godz. 22.00 członkowie komitetu przystępują do ułożenia tekstów przywołówek i spisania ich w księdze. Ich treść pozostaje tajna do Niedzieli Wielkanocnej, kiedy to prezes Stowarzyszenia Klubu Kawalerów lub jeden z członków publicznie je odczytuje z trybuny. Poprzedza je taka zapowiedź: *Teraz prosimy szanowne obywatelki i obywateli, aby nam nie przeszkadzali, a w spokoju wysłuchali tego, co nastąpi. A która z pańienek nie będzie zadowolona, niech sobie przypomni zeszły rok, czy przypadkiem sobie na to nie zaszuszyła.*

Kawalerowie wychwalali też zalety dziewcząt – a dokładnie przywoływali z wysokości starego drzewa rosnącego pośrodku wsi (dziś jest to specjalnie budowana konstrukcja zwana trybuną). Wymieniano zalety, o ile dziewczyna spełniała szereg wymogów: wyróżniała się urodą, na co dzień była miła, a w Lany Poniedziałek roku poprzedniego jej ojciec nie zatrzasnął drzwi przed kawalerami, którzy przyszli z dyngusem. Jeśli dodatkowo kawaler wykupił ją u członków komitetu, mogła być spokojna o swój los. W takim przypadku w wierszyku pojawiał się wątek np. *pachnącej wody dla jej ochłody lub ręcznik haftowany, złotem przeplatany.* Mówiono jej: *Niech śpi, niech się nie boi, bo za nią kawaler stoi. Ten ją wykupił!*

Szymborze jest dzielnicą Inowrocławia, dwa wieki temu było wsią. Tu w 1860 r. w ubogiej rodzinie niepiśmiennego chłopca przyszedł na świat Jan Kasprowicz (poeta, dramaturg, tłumacz, rektor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie). Tu od lat 30. XIX w. obchodzono – jak wtedy na całych Kujawach – wielkanocne przywołówki. Na Kujawach liczne były ludowe obyczaje, niestety niewiele z nich zachowało się do współczesności. Znikła tradycja usypywania na święta wzorów „dywanowych” z jasnego piasku na glinianej pościele, rozbijania garnka z żutem na znak końca Wielkiego Postu czy wieszania śledzia... Szczęśliwie do naszych czasów przetrwały dwa widowiskowe zwyczaje: zwyczaj chodzenia orszaku kozy, a także przywołówki wykrzykiwane w Niedzielę Wielkanocną z trybuny ustawionej specjalnie na tę okazję na centralnym placu Szymborza.

Wykapana w beczce kurzu

Przywołówki rozpoczynają się w pierwszy dzień Wielkanocy, po wieczornej mszy św., ofiarowanej za zmarłych członków klubu. W asyście muzyków z dętej orkiestry górniczej kawalerowie przemaszserują przez wieś do szymborskiego krzyża. Po zmroku w parku rozpoczynają przywoływanie.

Wszystkie wierszyki rozpoczynają się od stałej formułki, która brzmiała: *Pieruszy numer u pana...* Zmieniała się tylko numeracja i nazwisko właściciela domu. Z kolei na zakończenie pada: *Na zakończenie naszej dzisiejszej uroczystości przypominamy wam pańienki, że dyngus w myśl uchwały komiteckiej rozpoczynamy punktualnie o 6.00 rano. Toteż przypominamy wam pańienki, abyście nie kryły się po strychach, szopach i piwnicach, ale w spokoju drzwi otwierały i czekały na pokropienie tzw. wodą komitecką. A która z pańienek nie zastosuje się do naszych przepisów i praw, będzie wykąpana w beczce kurzu, a na dodatek będzie wciągnięta do czarnej księgi na rok przyszedł...*

Za zasługi dla kultury ludowej

W 2004 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznał Szymborskiemu Stowarzyszeniu Klubu Kawalerskiego nagrodę honorową i medal im. Oskara Kolberga za zasługi dla kultury ludowej. Natomiast w 2016 r. przywołówki zostały wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. – *Mam nadzieję, że wpis przyczyni się do promocji niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenia świadomości ogółu społeczeństwa wagi tradycji i przekazu międzypokoleniowego* – napisał minister kultury **Piotr Gliński** do szymborskich kawalerów. Wyróżnienie przekazane zostało we wrześniu ubr. podczas uroczystości w Krakowie.

Pozostaje wierzyć, że kawalerowie dotrzymają słowa, jakie co roku składają we wpisie zamykającym księgę:

My niżej podpisani członkowie komitetu zamykamy tę księgę do roku przyszłego z tą myślą, że nie damy upaść tej pięknej tradycji jaką rokrocznie obchodzimy na Kujawach.

Jestem chłopak niskiego wzrostu a nimom na pysku zarostu. A, że zymnie chłopok mała gadatliwy, to do nauki jestem paskudnie leniwy. Po Szymborzu kulom się jak zgniła pyra bo zabolła lewo nyr. Mom wygląd goryla, ślipie sarny, a panny mi mówiły, że kawaler zy mnie marny. Na kolację zjadłem świński flak, nazywam się (...).

Kłaki na łbie nosz jak ciota bo wygląd mom jak stare rozklekotane wrota. Po szlachecku gadm i sobie sam odpowiadam. Gdy na autobus smaruję to sobie dość głośno popierduję. Po rynku chodzę jak wykastrowane ciele, bo te obsmarkam ne wachy i tą kaczą brodę zapuszczam na niedzielę. W wolnych chwilach gołąbkim boduję, a wieczorami przy gwieździstym niebie je podmacuję. Psy od płota powy-gryzywały mi deski, nazywam się (...).

Stowarzyszenie Klubu Kawalerskiego

w Szymborzu

zaprasza na

185. PRZYWOŁÓWKI

godz. 17.00 - Msza św. w intencji zmarłych członków Klubu, w kościele pw. św. Antoniego Padewskiego,

godz. 18.00 - przemarsz w asyście Orkiestry Dętej IKS Solino S.A., **Przywołówki**

Niedziela Wielkanocna

16 kwietnia 2017 r.

1946

Prezes – Teodor Górny
Wiceprezes – Franciszek Skrobaczki
Sekretarz – Edmund Nitz
Gospodarz – Czesław Mrówczyński
Skarbnik – Antoni Konieczka
Sąd koleżeński I – Władysław Frankowski
Sąd koleżeński II – Wacław Zawadzki
Sąd koleżeński III – Sylwester Orczyk
Członek – Albin Bujak
Członek – Franciszek Niewiadomski
Członek – Adam Bussa
Członek – Lech Leśniewski

1954

Prezes – Wacław Zawadzki,
Wiceprezes – Zygmunt Bolewicki
Sekretarz – Mieczysław Wiśniewski
Gospodarz – Czesław Mrówczyński
Skarbnik – Bronisław Świtalski
Członek – Edmund Szmuda
Członek – Ryszard Witczak
Członek – Czesław Łuczak

1963

Prezes – Kazimierz Śliwiński
Wiceprezes – Stanisław Pietrzak
Sekretarz – Mieczysław Łuczak
Gospodarz – Mieczysław Polak
Skarbnik – Jan Małachowski
Członek – Hieronim Konieczka
Członek – Antoni Krężelewski
Członek – Antoni Maćkowiak

1972

Prezes – Zbigniew Szczepański
Z-ca prezesa – Zenon Kosiński
Sekretarz – Zdzisław Batkowski
Gospodarz – Franciszek Sapieszczyk
Skarbnik – Jan Barczykowski
Członek – Henryk Grzelak
Członek – Józef Harenda
Członek – Julian Maćkowiak

1979

Prezes – Antoni Ruszyk
Z-ca prezesa – Grzegorz Orczyk
Sekretarz – Grzegorz Mrówczyński
Skarbnik – Jacek Wiśniewski
Gospodarz – Kazimierz Grącikowski
Członek – Adam Kłos,
Członek – Stanisław Witczak

1986

Prezes – Franciszek Cięgotura
Z-ca prezesa – Zdzisław Pawiński
Sekretarz – Adam Lewandowski
Skarbnik – Mirosław Kaźmierczak
Gospodarz – Wojciech Dopierała
Członek – Ryszard Orczykowski

1992

Prezes – Remigiusz Witczak
Z-ca prezesa – Piotr Małachowski
Sekretarz – Mariusz Rolirad
Skarbnik – Mariusz Szyperski
Gospodarz – Ireneusz Mielcarek
Członek – Marek Żabski

2007

Prezes – Hubert Harenda
Z-ca prezesa – Paweł Małachowski
Sekretarz – Łukasz Tabaczyński
Skarbnik – Łukasz Niedźwiecki
Gospodarz – Mateusz Rolirad
Członek – Tomasz Rolirad

2010

Prezes – Paweł Małachowski
Z-ca prezesa – Mateusz Rolirad
Sekretarz – Łukasz Tabaczyński
Skarbnik – Tomasz Rolirad
Gospodarz – Bartłomiej Kopec
Członek – Antoni Słowiński
Członek – Marek Słowiński

2011

Prezes – Paweł Małachowski
Z-ca prezesa – Mateusz Rolirad
Sekretarz – Tomasz Rolirad
Skarbnik – Bartłomiej Kopec
Gospodarz – Antoni Słowiński
Członek – Marek Słowiński
Członek – Krzysztof Janowski

2012 i 2013

Prezes – Paweł Małachowski
Z-ca prezesa – Mateusz Rolirad
Sekretarz – Tomasz Rolirad
Skarbnik – Bartłomiej Kopec
Gospodarz – Antoni Słowiński
Członek – Marek Słowiński
Członek – Łukasz Brończyk

2014

Prezes – Mateusz Rolirad
Z-ca prezesa – Tomasz Rolirad
Sekretarz – Bartłomiej Kopec
Skarbnik – Antoni Słowiński
Gospodarz – Marek Słowiński
Członek – Łukasz Brończyk

2015

Prezes – Tomasz Rolirad
Z-ca prezesa – Bartłomiej Kopec
Sekretarz – Antoni Słowiński
Skarbnik – Marek Słowiński
Gospodarz – Łukasz Brończyk
Członek – Bartłomiej Szyperski

2016

Prezes – Tomasz Rolirad
Z-ca prezesa – Bartłomiej Kopec
Sekretarz – Antoni Słowiński
Skarbnik – Marek Słowiński
Gospodarz – Bartłomiej Szyperski
Członek – Wojciech Szarzyński

Z gitarą na szczycie

Bez przesady można napisać, że Inowrocław ma muzyka światowego formatu. Maciej Meller gra od kilku tygodni w super grupie Riverside, która jest polskim, muzycznym „towarem” eksportowym. Okoliczności jego przyścia do grupy są smutne, bo zastąpił zmarłego nagle ponad rok temu Piotra Grudzińskiego.

Fani od razu zaakceptowali jednak „nowego” i znakomity gitarzysta rusza w trasę. Biletów na kilkanaście koncertów w Polsce nie ma od dawna. Ale czeka go też 20 występów na zachodzie – w Niemczech, Szwajcarii, Francji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Holandii.

To zresztą bardzo udany rok dla gitarzysty, bowiem album „Breaking Habits” projektu, w którym uczestniczy, czyli tria Meller, Gołyźniak, Duda

Wiele prób musieliście odbyć przed tym pierwszym koncertem?

I tak, i nie. Zespół, który przez 15 lat występował w tym samym składzie, a następnie miał rok przerwy i pojawia się w nim nowy człowiek, potrzebuje sporo czasu, żeby się zgrać. No i graliśmy tylko próby, a poligonem doświadczalnym są jednak koncerty. To one pokazują, jak zespół funkcjonuje i jak wszystko działa.

Czy wejście z zewnątrz do paczki grających ze sobą kilkanaście lat kumpli jest łatwe? Mimo, że to granie, to jednak dużą rolę odgrywają kwestie mentalne.

To było trudne tym bardziej, że to nie była decyzja chłopaków, że zmienią gitarzystę. To była bolesna strata zarówno dla muzyków jak i ekipy technicznej, bo Riverside funkcjonuje jak rodzina. Teraz, kiedy jestem bliżej zespołu, wspaniale się to odczuwa. Fani stoją murem za zespołem. Przez rok cierpliwie czekali, nie popędzali, nie poganiali, trzymali kciuki i stawili się tłumnie na koncertach. To jedna, wielka rodzina. Więc moje pojawienie się musiało być trudne, pewnie nie tylko dla mnie, ale też dla nich. Na próbach, w miejscu Piotrka, stał teraz w sumie obcy koleś. Podobnie na koncertach. Sam też czułem się dziwnie, bo wiedziałem, że koncentruje się na mnie duża uwaga. Ale myślę, że póki co fajnie się zgraliśmy, także w tych elementach pozamuzycznych. Kiedy pojedziemy w trasę, zbierzemy nowe doświadczenia i zobaczymy, jak nam będzie razem.

Czy podczas tych wielu prób przed pierwszym koncertami tylko odtwarzaliście stare kompozycje, czy też pojawiały się załączki nowych?

Nic nowego się nie pojawiało. Materiał był dla mnie trudny, choć to jest granie bliskie mojemu sercu i świetnie zaaranżowane. Musiałem opanować dużo niuansów, na które chłopacy zwracali uwagę i które pomogli mi ogarnąć, począwszy od spraw aranżacyjnych, po kwestie typowo techniczne, brzmienie, użycie określonych efektów w określony sposób. To była ciężka robota, musiałem się sporo napracować, aby wyjść na scenę ze spokojem i przekonaniem, że wiem, jak to zagrać.

Pomagasz także przy organizacji festiwalu Ino Rock. Jaka to będzie edycja?

Jubileuszowa, dziesiąta, więc będzie ciekawie i różnorodnie. Festiwal zawsze starał się być skupiskiem prog-rockowych dźwięków, ale też zawsze staraliśmy się w tym wachlarzu przemieszać, tak jak było choćby z Lacrimosą w ubiegłym roku. No i będzie oczywiście zespół ze Skandynawii, bo to fajna scena i cieszę się, zawsze ktoś stamtąd przyjeżdża.

Swego czasu były pogłoski o tym, że na chwilę chce zacząć grać znowu Quidam...

Nie będzie jakas wielką tajemnicą, jeśli powiem, że w zeszłym roku była dwudziesta rocznica wydania naszej pierwszej płyty i chcieliśmy wystąpić w starym składzie, tym z pierwszej płyty, z Emilią Derkowską, obecnie Nazaruk, Ewą Smarzyńską, Zbyskiem Florkiem, Radkiem Schollem, Rafałem Jermakowem i mną. Chcieliśmy wystąpić w starym składzie i odegrać tamtą płytę w całości na festiwalu, a organizator Piotr Kosiński bardzo nas wspierał. Zagraliśmy nawet parę prób, wychodziło to fajnie, ale Emilia się wycofała i cała operacja straciła wtedy sens.

Quidam to już zdecydowanie zamknięty rozdział?

Dla mnie tak. Skupiam się na nowych wyzwaniach. Zresztą już od początku, kiedy podjąłem decyzję o rezygnacji z grania w Quidam wiedziałem i deklarowałem, że będę w tej czy innej formie dalej działał, ale z innymi muzykami. Chciałem popracować z kimś innym, nauczyć się czegoś nowego.

No i stąd wzięto się to nowe trio, które krajowi fani przyjęli przyjaźnie?

Powiedziałbym nawet, że bardzo przyjaźnie. Pracowaliśmy nad płytą Meller Gołyźniak Duda dość długo, bo wszystko było rozwleczone w czasie ze względu na obowiązki koncertowe Mariusza Dudy, który gra w Riverside i nagrywa z Lunatic Soul, a także Mačka, który na stałe gra z Sorry Boys i Natalią Nykiel. Kto wie, czy ta nasza współpraca w trio nie zaważyła na późniejszej propozycji grania z Riverside. Na jesieni chcielibyśmy zagrać w tym trio koncerty i już dziś zapraszam wszystkich na Ino Rock, bo tam właśnie wystąpimy.

Ale najpierw czeka Ciebie trasa z Riverside, a to kilkadziesiąt koncertów. Pewnie trzeba byłoby wytłumaczyć, że taka trasa muzyka rockowego to nie jedna wielka impreza...

To będą koncerty w Polsce i różnych europejskich miastach, a odległości między nimi wynoszą często kilkaset kilometrów. No ale to jest „sól” muzykowania i wszyscy to uwielbiamy. Zespół zainwestował w specjalny autobus „nightliner”, w którym są normalne łóżka i to będzie przez miesiąc nasz dom. Riverside to grupa ludzi, która wie, po co się spotyka i idzie wytyczoną przez siebie drogą. Chłopacy przez 15 lat ciężko pracowali na to, co mają teraz. Będzie to długa podróż z rodziną, ciężka praca, ale myślę, że satysfakcja to zrekompensuje. Poza tym samo granie koncertów to wielka przyjemność i wielką frajdą jest znaleźć się w grupie ludzi, która tworzy coś świetnego i dobrze się ze sobą czuje.

Maciej Meller, po kilkunastu latach grania w Quidam, miał krótki rozbrat z gitarą, a teraz gra w Riverside oraz nowym muzycznym projekcie.

Fot. Darek Kawka

otrzymał tytuł Debiutu Roku w plebiscycie prestiżowego magazynu „Teraz Rock”. O tym wszystkim opowiada on w specjalnym wywiadzie dla „Naszego Miasta”.

Twoje nazwisko przewijało się wśród potencjalnych następców Grudzińskiego niemal od początku. Kiedy jednak było to pewne?

Czas zaraz po śmierci Piotra nie był odpowiednim momentem do planowania zastępstwa. Zespół ogłosił decyzję o zaprzestaniu działalności koncertowej do końca 2016 roku, a temat mojej osoby pojawił się stosunkowo późno, bo chyba jesienią. Otrzymałem wtedy pytanie, czy chciałbym wziąć udział w pierwszym koncercie Riverside po tej przerwie.

Jaka była pierwsza reakcja?

Oczywiście, od razu byłem chętny bo wiadomo jakim szacunkiem darzą ten zespół, a Mariusz Duda jest moim przyjacielem. Nie było się nad czym zastanawiać. Następnie, po wiem szczerze, trochę się wkręciłem w tę muzykę, a wtedy pojawiły się propozycje, czy może bym pojechał z nimi w trasę po Polsce i za granicę.

Wreszcie nadszedł czas pierwszych koncertów. Był stres?

Powiem szczerze, że gdzieś tam czułem, że to ciśnienie jest, natomiast tak naprawdę chodziłem z tym od listopada i to rościło. Coraz częściej wyobrażałem sobie, jak to może być. Na próbach wspólne granie wychodziło nam fajnie, więc od strony muzycznej nie obawiałem się. Natomiast zastanawiałem się, jaka będzie reakcja ludzi, czy fani Riverside mnie zaakceptują. Pół godziny przed koncertem miałem apogeum stresu, ale z momentem wyjścia na scenę wszystko odpłynęło, zostawiłem to za sobą i wyszedłem zagrać najlepiej jak potrafię.

Jaka była reakcja pozostałych członków zespołu po tych dwóch pierwszych koncertach?

Nie trzeba było zbyt wielu słów. Uściskaliśmy się i podziękowaliśmy sobie, że tak fajnie nam poszło, o ile można mówić o tej smutnej rocznicy, że była fajna. Ale zespół chce już to za sobą zostawić, chce pójść naprzód. Zagraliśmy te koncerty i wszyscy poczuli ulgę – że to działa, że już można iść dalej.

Zaplanuj sobie... MAJÓWKĘ

- 29 kwietnia** – godz. 9.00; Indywidualne Mistrzostwa Województwa Kujawsko-Pomorskiego Żaków w Tenisie Stołowym; hala sportowa, ul. Rakowicza 93; wstęp bezpłatny.
- 29 kwietnia** – godz. 11.00; V Niebieski Bieg Świadomości; Galeria „Solna” – Solanki – stadion miejski przy ul. Wierzbńskiego 2; szczegółowe informacje na stronie polifonika.wixsite.com/niebieski.
- 29 kwietnia** – godz. 19.00; Majówka w rytmie hip-hop, wystąpią: Grubson i KęKę; Teatr Letni, ul. Świętokrzyska 107; impreza biletowana.
- 30 kwietnia** – godz. 7.00; XXXII Krajowa Wystawa Psów Rasowych, stadion miejski, ul. Orłowska 48; bilety w cenie 10 zł i 5 zł (ulgowy).
- 30 kwietnia** – godz. 9.00; Tenisowa Majówka – turniej; korty przy ul. Przy Stawku 1.
- 30 kwietnia** – godz. 11.00; mecz piłkarski – III lig kobiet, IKKP Noteć – Viking Aleksandrów Kujawski; stadion miejski, ul. Wierzbńskiego 2; wstęp bezpłatny.
- 30 kwietnia** – godz. 16.00-19.00; Rodzinna Majówka, w programie: koncert Stwora Głodomora (interaktywne widowisko), strefa rekreacyjna dla dzieci i dorosłych, występ zespołu coverowego, grillowanie pod chmurką, stoiska warsztatowe i konkursy rodzinne; muszla koncertowa w Parku Solankowym; wstęp bezpłatny.
- 1 maja** – godz. 18.00-21.00; potańcówka w klimacie lat 70. i 80. potączona z biesiadą pod chmurką; plac przed muszlą koncertową; wstęp bezpłatny.
- 2 maja** – godz. 16.00; koncert patriotyczny z okazji Święta Flagi „Życ Ci przyszło w kraju nad Wisłą”; muszla koncertowa; wstęp bezpłatny.
- 3 maja** – godz. 16.00; obchody Święta Konstytucji 3 Maja, w programie m.in. plenerowe widowisko historyczne (przemarsz orszaku królewskiego w strojach z epoki. z insygniami królewskimi, prezentacja tzw. żywego obrazu przygotowanego w oparciu o obraz Jana Matejki „Konstytucja 3 Maja”); muszla koncertowa, wstęp bezpłatny.

INFORMATOR MIEJSKI

UROCZYSTOŚĆ PATRIOTYCZNA

12 kwietnia – 77. Rocznicą Zbrodni Katyńskiej i 7. rocznicą katastrofy smoleńskiej; godz. 11.00, msza św. w intencji Ojczyzny w kościele garnizonowym pw. św. Barbary i św. Maurycego. Po mszy św. zebrani przejdą pod Dąb Pamięci, gdzie odmówiona zostanie modlitwa i złożone będą kwiaty.

KONFERENCJA NAUKOWA

25 kwietnia – godz. 10.00; konferencja „Odpowiedzialność za wypadki drogowe. Aspekty karnoprawne i procesowe”: panel I – „Problemy prawnokarne wypadków drogowych”, panel II – „Problemy karnoprawne wypadków drogowych”; Salonik Literacko-Artystyczny, ul. Kilińskiego 16; wstęp bezpłatny.

SPORT

1 kwietnia – godz. 9.00; Amatorskie Mistrzostwa Kobiety w Siatkówce o Puchar Prezydenta Inowrocławia; Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4, wstęp bezpłatny.

2, 9 kwietnia – godz. 8.00 – 14.00; liga TKKF – piłka halowa; Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4, wstęp bezpłatny.

2 kwietnia – godz. 11.00; mecz piłkarski – III liga kobiet, IKKP Noteć – Tęcza Bydgoszcz; stadion miejski, ul. Wierzbńskiego 2; wstęp bezpłatny.

2 kwietnia – godz. 18.00; mecz koszykówki mężczyzn – I liga, KSK Noteć Inowrocław – Zetkama Doral Nysa Kłodzko; Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4, impreza biletowana.

8 kwietnia – godz. 9.00; Młodzieżowy Turniej Piłki Nożnej „Cuiavia – Cup

2017”; Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4, wstęp bezpłatny.

8 kwietnia – godz. 13.00; Four Colours Grand Prix Inowrocław – Green Run: bieg na dystansie 5 i 10 km; start – stadion miejski, ul. Wierzbńskiego, szczegółowe informacje na stronie www.sts-live.pl/FCGPI.

9 kwietnia – godz. 8.00-17.00; wystawa kotów rasowych; hol główny Hali Widowiskowo-Sportowej, al. Niepodległości 4; impreza biletowana.

9 kwietnia – godz. 12.00; mecz piłkarski – IV liga seniorów, Cuiavia Inowrocław – Unia Solec Kujawski; stadion miejski, ul. Wierzbńskiego 2, impreza biletowana.

12 kwietnia – godz. 8.00; XVI Rambit (turniej sportowo-wiedzy dla klas szóstych szkół podstawowych); Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4, wstęp bezpłatny.

22-23 kwietnia – godz. 10.00 (eliminacje, godz. 15.00 – finał); Otwarte Mistrzostwa Polski w Tańcu Nowoczesnym Federacji WADF; Hala Widowiskowo-Sportowa, al. Niepodległości 4; wstęp bezpłatny.

22 kwietnia – godz. 16.00; mecz piłkarski – IV liga seniorów, Cuiavia Inowrocław – Kujawianka Izbica Kujawska; stadion miejski, ul. Wierzbńskiego 2; impreza biletowana.

29 kwietnia – godz. 17.00; mecz piłkarski – IV liga seniorów, Cuiavia Inowrocław – „Łokietek” Brześć Kujawski; stadion miejski, ul. Wierzbńskiego 2; impreza biletowana.

KULTURA

30 marca – godz. 17.00; spotkanie z Edmundem Borowskim (m.in. złotym medalistą podczas Mistrzostw Europy w Budapeszcie – sztafeta

4 x 400 metrów oraz srebrnym medalistą podczas Europejskich Igrzysk Halowych w Pradze); Salonik Literacko-Artystyczny, ul. Kilińskiego 16; wstęp bezpłatny.

1 kwietnia – godz. 10.00; Turniej Słowa „Słowo źródłem inspiracji” (konkurs dla uczniów klas I-VI szkół podstawowych i gimnazjalistów); Teatr Miejski, plac Klasztorny 2; szczegółowe informacje dostępne są na stronie www.kck.inowroclaw.pl.

5 kwietnia – godz. 9.00; Konfrontacje Teatrów Dziecięcych „Teatr bez granic” – eliminacje dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych; Teatr Miejski, plac Klasztorny 2; szczegółowe informacje dostępne są na stronie www.kck.inowroclaw.pl.

6 kwietnia – godz. 17.00; otwarcie wystawy rzeźb Michała Wierzbickiego i jego uczniów; Galeria Miejska, plac Klasztorny 2; wstęp bezpłatny.

7 kwietnia – godz. 17.00; spotkanie „Malarstwo i muzyka” – słowo o malarstwie i gra na pianinie Maria Nowosad; Niebieska Kamienica, ul. Kasztelańska 22; wstęp bezpłatny.

9 kwietnia – godz. 17.00; koncert Jacka Silskiego (solista Królewskiej Orkiestry Symfonicznej przy Pałacu w Wilanowie, występował z takimi wykonawcami jak np. Julio Iglesias, Karel Gott, Boney M., Abba, Kate Ryan); Teatr Miejski, plac Klasztorny 2; bilety w cenie 50 zł do nabycia w sklepie muzycznym „Forte”, Kujawskim Centrum Kultury, poprzez stronę www.kupbilecik.pl. Szczegółowe informacje – www.kck.inowroclaw.pl.

10 kwietnia – godz. 18.00; spotkanie autorskie z Danutą Stenką (aktorką filmową i teatralną) i Łukaszem Maciejewskim (dziennikarzem,

krytykiem filmowym i teatralnym), połączone z promocją książki „Flirtując z życiem”; Salonik Literacko-Artystyczny, ul. Kilińskiego 16; bezpłatne wejściówki do odbioru w bibliotece miejskiej.

11 kwietnia – godz. 11.00; Festiwal Filmowy połączony z koncertem „Micromusic” (godz. 19.00); Teatr Miejski, plac Klasztorny 2.

19 kwietnia – godz. 19.30; spektakl muzyczny „Dziurka w eterycznym ciąku”; Teatr Miejski, plac Klasztorny 2; bilety w cenie 45 zł do nabycia w sklepie muzycznym „Forte”, Kujawskim Centrum Kultury. Szczegółowe informacje – www.kck.inowroclaw.pl.

21 kwietnia – godz. 10.00, XIV Kujawsko-Pomorskie Potyczki Kulinarne, w programie m.in. konkurs dla zawodowych kucharzy oraz wystawa towarzysząca; Pijalnia Wód-Palmaria „Inowrocławianka”, ul. Rąbińska 1A; wstęp bezpłatny.

21 kwietnia – godz. 18.00; wernisaż wystawy „Joseph Conrad. Między ładem a morzem. 1857-1924”; Salonik Literacko-Artystyczny, ul. Kilińskiego 16; wstęp bezpłatny.

24 kwietnia – godz. 10.00; spotkanie autorskie z Ewą Nowak (pedagogiem-terapeutą, pisarką, jest autorką popularnych wśród młodzieży powieści, m.in.: „Wszystko, tylko nie mięta” i „Krzywe 10”); Oddział dla Dzieci „Tajemniczy Ogród”, ul. Kilińskiego 16; wstęp bezpłatny.

25 kwietnia – godz. 19.00; spektakl „Mężczyzna idealny”; Teatr Miejski, plac Klasztorny 2; bilety w cenie 80 zł do nabycia w sklepie muzycznym „Forte”, Kujawskim Centrum Kultury, poprzez strony: www.kupbilecik.pl i www.biletyna.pl.

Teatr Bez (pre) Tekstu zwycięzcą „Arlekinady”

Teatr Bez (pre) Tekstu zwycięzcą XV Ogólnopolskiego Festiwalu Małych Form Teatralnych „Arlekinada”. Młodzi aktorzy z Poznania wystąpili w sztuce „Scenki rodzajowe” w reż. Wiesławy Wójcik i Anny Rozmianiec.

Jury, w składzie: aktorka **Sonia Bohosiewicz**, krytyk filmowy i teatralny **Łukasz Maciejewski** oraz dramaturg **Jerzy Rochowiak**, drugie miejsce przyznało Teatrowi Cyk z Gminnego Ośrodka Sokół w Czerwonaku – sztuka „Mój niepokój ma przy sobie broń” w reż. Anny Rozmianiec, a trzecie - Teatrowi „Trupa” z Powiatowego Młodzieżowego Domu Kultury w Lubartowie za spektakl „Męczeństwo Piotra Ohey’a w reż. Jolanty Tomasiewicz. Wyróżnienie otrzymał Teatr Pod Kolumnami z Wrocławia za spektakl „W blasku cienia” w reż. Katarzyny Łuczyńskiej. Za najlepszą aktorkę Arlekinady uznano Sekretarza Protokołu, czyli Kornelię Niziołek z Teatru Trupa z Lubartowa. Najlepszym aktorem tworocznicy „Arlekinady” został Michał Szudrowicz. Wyróżnienie aktorskie przyznano: Antoninie Gonet z Teatru Bez (pre) tekstu i Adamowi Banachowi z Teatru Pod Kolumnami. Nagroda za reżyserię trafiła do Anny Rozmianiec. Swoje nagrody przyznało również jury młodych. Młodzieżowa Rada Miejska Inowrocławia oraz tajemniczy przyjaciel Arlekinady. Pomysłodawczynią i dyrektorem artystycznym festiwalu jest **Elżbieta Piniewska**.

Tuż przed ogłoszeniem wyników jubileuszowej „Arlekinady” na deskach inowrocławskiego teatru wystąpiła z wyjątkowym koncertem Ania Dąbrowska.

Przygotuj kartkę świąteczną – zdobądź nagrody!

Zapraszamy naszych Czytelników do udziału w konkursie na kartkę świąteczną. Wielkanoc już niebawem, więc mamy dla Państwa niespodziankę.

Wystarczy przygotować własnoręcznie kartkę i w terminie do 10 kwietnia br. przesłać ją na adres naszej redakcji („Nasze Miasto Inowrocław”, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 36, 88-100 Inowrocław). Technika wykonania – dowolna. Udział – inowrocławianie, którzy tylko zechcą wziąć udział w naszym konkursie. Każde zgłoszenie powinno zawierać także: Imię

i nazwisko autora/ki kartki, adres i numer kontaktowy (w przypadku osób niepełnoletnich także zgodę rodzica lub opiekuna prawnego na udział w konkursie). Nazwiska nagrodzonych opublikujemy w kwietniowym „Naszym Mieście Inowrocław”. Nagrody przyznawane będą w dwóch kategoriach: dzieci i młodzież oraz dorośli. Do wygrania: gadżety Miasta Inowrocławia oraz vouchery do sklepów z artykułami dla dzieci i bilety do kina. Szczegółowe informacje można uzyskać pisząc na adres: redakcja@inowroclaw.pl.

Świątecznie na inowrocławskim Rynku? Oczywiście, od 12 do 18 kwietnia br. ustawione zostaną kilkumetrowe ozdoby. Zachęcamy do wielkanocnych spacerów. Ozdoby będą w taki sposób przygotowane, aby – głównie ku uciechu milusińskich – można było m.in. wejść do środka, zrobić sobie zdjęcia.

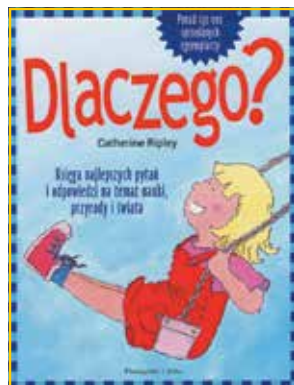
KSIAŻKI MIESIĄCA

Kolejne książki mamy do rozdania wśród inowrocławian. Zasady zabawy, sponsorowanej przez wydawnictwa, są niezmienne. Na adres: konkurs@inowroclaw.pl należy wysłać maila, w którym podane jest imię, nazwisko i adres, a w jego tytule tytuł książki, którą chcemy otrzymać.

Nagrody w zabawie z poprzedniego numeru otrzymują: Joanna Kłosowska-Pietrzak, Danuta Miklas, Barbara Zielińska, Joanna Radke, Katarzyna Racinowska, Marcin Jordanowski, Anna Szczepaniak, Agnieszka Walentowicz, Paulina Pniewska, Julia Nowakowska.

Po książki można zgłaszać się do pokoju nr 204 w Urzędzie Miasta przy ul. Roosevelta 36, w godzinach pracy UMi.

Ponadto zapraszamy do naszej zabawy na Facebooku (Miasto Inowrocław), na którym codziennie rozdajemy nowe książki!

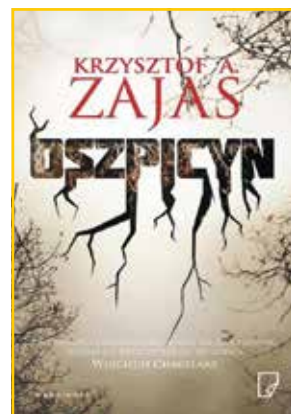

Dlaczego? (Prószkiński i S-ka)

Oto książka najlepszych pytań i odpowiedzi na temat nauki, przyrody i świata. Dzieci zadają pytania. Mnóstwo pytań. I wszystkie zaczynają się tym samym słowem: „dlaczego?”. Dlaczego niebo jest niebieskie? Dlaczego muszę chodzić spać? Dlaczego krowy muczą? Dlaczego ziarna kukurydzy strzelają? Na wszystkie „dlaczego?” istnieją dobre odpowiedzi, a książka „Dlaczego?” jest ich prawdziwą skarbnicą! Ta wielokrotnie nagradzana, dziś wręcz klasyczna książka dla dzieci, którą przetłumaczono już na wiele języków, stanowi zaproszenie do zadawania nawet najbardziej absurdalnych pytań.

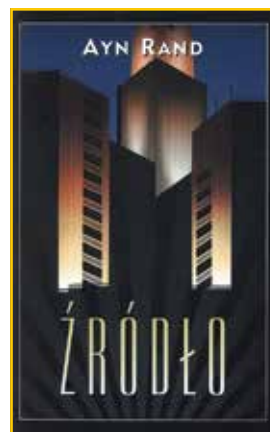
Oszpicy (Marginesy)

Seria śmiertelnych wypadków, których sprawcami są dzieci, układa się w tajemniczy wzór. Miasto nawiedza plaga szurów. W kilku miejscach odbywają się gorączkowe poszukiwania zakopanego skarbu. Plotki o ukrytym złocie wzbudzają chorobliwą rywalizację. Wydaje się, jakby w to miejsce powróciły dawno uśpione demony... Kiedy Wojtek, dociekliwy dziennikarz, rozpoczyna własne śledztwo, natyka się na mur milczenia. „Wszystko się łączy...”, szepcze matka Wojtki i nie chce powiedzieć nic więcej. W mieście rośnie zamęt i wzajemna agresja, których ponure przyczyny tkwią w wojennej przeszłości. Oszpicy to mroczny thriller opowiadający o świecie, w którym nic nie jest oczywiste, gdzie przyjaciel może okazać się najzacieklejszym wrogiem i gdzie za zbrodnie dziadków płacą dzieci. A za zbrodnie dzieci – rodzice. To świat, w którym nie ma niewinnych. Oszpicy – tak oświećmy Żydzi nazywali swoje rodzinne miasto.

Źródło (Zysk i S-ka)

Historia nieprzeciętnie uzdolnionego architekta, Howarda Roarka. Nie podporządkowuje się on powszechnie panującym poglądom i gustom. Pomimo wiążącej się z tym samotności i cierpienia podąża drogą, którą wskazują mu serce i rozum. Jest to opowieść o ambicji, władzy, pieniądzu i miłości – miłości tak niezłomnej, że niczym masywne kamienne wieże wznoszone przez bohatera zatrumfowała nad oszustwem, rozłąką, zazdrością i okrutnymi atakami tych, którzy pragnęli ją zniszczyć. Podobnie jak w swojej sławnej krótkiej powieści „Hymn”, i tu Ayn Rand ostro występuje przeciwko idei równości lansowanej nie tylko przez mody w czasie powstawania powieści wśród zachodnich intelektualistów – socjalizm, ale i przez chrześcijaństwo.

USC INOWROCŁAW

ZŁOTE GODY

Medalami „Za długoletnie pożycie małżeńskie” odznaczeni zostali Jubilaci świętujący w USC złote gody (50-lecie): Jadwiga i Eugeniusz Pietrzakowie; Krystyna i Czesław Kuźmiński oraz Wanda i Piotr Stajszczakowie.

ZWIĄZKI MAŁŻEŃSKIE (luty 2017 r.)

Małgorzata Płócek (Inowrocław) – Krzysztof Zaremski (Warszawa); Wioleta Kaliniak (Stawęcin) – Robert Babiński (Inowrocław); Natalia Rosińska (Inowrocław) – Ramanpreet Singh (Inowrocław); Agnieszka Jurkowska (Inowrocław) – Krzysztof Konopski (Inowrocław); Katarzyna Dębowska (Inowrocław) – Tomasz Pluta (Niszczewice); Katarzyna Kowalska (Inowrocław) – Krzysztof Boesche (Inowrocław); Milena Rajkowska (Suski Nowy) – Radosław Tomaszewski (Inowrocław).

URODZENIA (luty 2017 r.)

Weronika Aleksander – c. Izabeli i Łukasza; Adam Kminikowski – s. Dagmary i Bartosza; Kacper Szczęsny – s. Patrycji i Marcina; Nikodem Dzikowski – s. Joanny i Piotra; Sandra Tokarska – c. Izabeli i Mirosława; Wojciech Cybula – s. Eweliny i Dawida; Nadia Maj – c. Marty i Tomasza; Maksymilian Piątkowski – s. Magdaleny i Marcina; Jakub Baryła – s. Urszuli i Roberta; Aleksander Koperski – s. Sandry i Krzysztofa; Oliwier Kaczorowski – s. Dominiki i Radosława; Zuzanna Panas – c. Oli i Łukasza; Hanna Nowakowska – c. Julity i Roberta; Aleksander Nowak – s. Dominiki i Łukasza; Jakub Jaranowski – s. Moniki i Łukasza; Jakub Andrzejkiewicz – s. Wioletty i Dawida; Luiza Wojciechowska – c. Martyny i Artura; Krystian Nowak – s. Anny i Mariusza; Gabriela Rychlewska – c. Agaty i Wojciecha; Amelia Jadanowska – c. Patrycji i Grzegorza; Amelia Koroluk – c. Agnieszki i Damiana; Lena Kostecka – c. Magdaleny i Pawła; Jakub Dwornik – s. Julii i Sebastiana; Amelia Krzysztofiak – c. Marty i Mateusza; Alicja Sikora – c. Beaty i Dominika; Blanka Ustasiak – c. Martyny i Michała; Nikodem Nowak – s. Magdaleny i Krzysztofa; Wiktor Pawelec – c. Darii i Dawida; Franciszek Wiatr – s. Sandry i Jacka; Anna Zdziarska – c. Agaty i Piotra; Aleksander Wilinski – s. Wiolety i Łukasza; Franciszek Kaczmarek – s. Anny i Sebastiana; Oliwier Stręk – s. Eweliny i Michała; Zuzanna Królak – c. Patrycji i Adriana; Marcel Matuszak – s. Katarzyny i Marcina; Wojciech Jakubowski – s. Michała i Katarzyny; Wanesa Gaca – c. Agnieszki i Krystiana; Alicja Smudzińska – c. Łukasza i Edyty; Oliwia Kowalska – c. Sandry i Łukasza.

ZGONY (luty 2017 r.)

Barbara Szmyt (70); Bożena Szutarska (84); Adam Cwietkow (40); Jan Matuszewski (80); Renata Jesionowska (74); Urszula Gońda (64); Janina Szmid (86); Zbigniew Gęsić (64); Anna Toda (81); Mirosława Fiałkowska (70); Urszula Gogolin (79); Barbara Szymanek (84); Janina Janiak (84); Edward Kaźmierski (71); Janina Pawlak (87); Regina Brończyk (69); Grzegorz Szymański (56); Kazimierz Musiał (87); Stefan Krawczyk (96); Marta Stangrecka (85); Ryszard Landowski (61); Tadeusz Miler (81); Bożena Świercz (72); Leszek Włodarski (52); Helena Błaszak (84); Adam Mikłaszewski (81); Witalisa Zbytniewska (93); Jan Łakusiewicz (57); Krzysztof Zgrzebnicki (65); Janusz Pruss (31); Jan Gruetzmacher (82); Teresa Konopa (64); Włodzimierz Sutor (77); Jan Szczerbiak (61); Krystyna Kwiatkowska (83); Ryszard Stachorowski (68); Danuta Stoltmann (87); Jerzy Zawieja (65); Andrzej Nowakowski (68); Janusz Graf (58); Józef Maszudziński (86); Janina Szyłto (88); Urszula Banaszak (79); Stefania Ozorowska (92); Jan Brukwicki (85); Władysław Kłosowski (72); Jan Konaszczyc (72); Teresa Mikołajczak (90); Krystyna Grześkowiak (75); Henryka Miklas (75); Andrzej Pęczak (77); Edmund Wawrzyniak (92); Małgorzata Sporna (55); Halina Wojciechowska (92); Jerzy Hałas (70); Maria Głowacka (85); Żaneta Idziak (42); Władysława Michałak (91); Józef Kelm (82); Zofia Kruk (69); Julianna Jonatowska (87); Zofia Korepta (79); Andrzej Lewandowski (66); Leszek Olszański (84); Ewa Sobierajska (52); Wanda Ostrowska (93); Genowefa Migdałska (86); Marian Zedler (81); Wojciech Dolatowski (70); Florian Malicki (78); Waldemar Gawlicki (62).

Jadwiga i Eugeniusz Pietrzakowie

Krystyna i Czesław Kuźmiński

Wanda i Piotr Stajszczakowie

Najlepsze życzenia, Pani Kazimiero!

Prezydent Inowrocławia Ryszard Brejza wraz z Kierownikiem USC Jackiem Nijakiem odwiedzili Kazimierę Fladen – inowrocławiankę, która obchodziła 20 lutego Jubileusz 100 lat.

Włodarz przekazał Szanownej Jubilatce serdeczne życzenia: – *Taki Jubileusz, jak 100. rocznica urodzin, jest uroczystością wyjątkową, dlatego tym bardziej cieszę się, że w naszym mieście mieszka Osoba, która osiągnęła tak wspaniały wiek. Życzę zdrowia, szczęścia i serdecznej życzliwości najbliższych* – powiedział prezydent.

Pani Kazimiera Fladen pytana o receptę na długowieczność, podkreśla, iż ważna jest pogoda ducha, życzliwość do innych oraz uśmiech na co dzień. Jubilatka zdradziła, że nigdy nie stosowała żadnej specjalnej diety, a do dziś uwielbia... słodycze.

Szacowna Jubilatka Kazimiera Fladen wraz z bliskimi.

ODESZLI...

LUTY 2017

† 7 lutego zmarła w Szczecinie **Bronisława KLIMASZEWSKA** z d. ŻELAZO (l. 88) – wychowawczyni przedszkolna, ekonomista.

Urodziła się 24 września 1928 r. w Pędzewie w powiecie toruńskim. Absolwentka Liceum Wychowawczyń Przewodniczek w Toruniu.

Od 1948 r. mieszkała w Inowrocławiu, pracowała jako wychowawczyni w przedszkolu miejskim przy ul. Jacewskiej, a po 1952 r. była wychowawczynią i kierowniczką Przedszkola nr 2 Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przy ul. Solankowej. Z początkiem lat 60. zmieniła profil zatrudnienia i po odbytych kursach została ekonomistą płacowym w inowrocławskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego (wtedy jeszcze z siedzibą przy ul. Składowej, a następnie przy ul. Poznańskiej). Z PBRol-em związana była do czasu odejścia na emeryturę w 1983 r.

Wyróżniona została ministerialną odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1975).

Spoczęła na cmentarzu komunalnym w Złocińcu.

† 16 lutego zmarł **Andrzej NOWAKOWSKI** (l. 68), dr n. med., specjalista w zakresie radiologii i chorób wewnętrznych.

Urodził się 23 sierpnia 1948 r. w Kolinie, tam w 1966 r. zdał maturę, a potem – do 1972 r. – studiował na Akademii Medycznej w Poznaniu.

Należał do pokolenia, dziś coraz mniej liczne, które tajniki zawodu poznawało pod okiem uznanych autorów, które jeszcze w szpitalu im. Karola Marcinkowskiego, a później wiedzę i doświadczenie cedowało na młodszych wiekiem lekarzy trafiających po studiach do nowej placówki przy ul. Poznańskiej. W „starym” szpitalu – po stażu podyplomowym – został

asystentem w pracowni radiologicznej. Koncentrował się na tej dziedzinie wiedzy, uzyskując I i II stopień specjalizacji, i będąc – w latach 1976-1986 – kierownikiem pracowni. Już w szpitalu im. dr. Ludwika Błażka organizował pracownię endoskopii gastroenterologicznej, którą następnie prowadził przez lata. Jednocześnie pracował na oddziale wewnętrznym II (potem I) jako starszy asystent i w latach 1987-2001 – zastępca ordynatora. Również w tym zakresie uzyskał I i II stopień specjalizacji. Od 2001 r. do stycznia 2009 r. był naczelnym lekarzem szpitala, a później – po przejściu na emeryturę – dalej czynny w szpitalnych poradniach i w stacji dializ. W 2005 r. na Akademii Medycznej w Poznaniu uzyskał stopień dra n. med.

Był człowiekiem ciepłym i życzliwym dla innych, dobrym rozmówcą, o szerokich zainteresowaniach humanistycznych, szanowaną postacią środowiska medycznego. Udzielał się jako długoletni prezes Oddziału Kujańskiego Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Był aktywnym działaczem politycznym, w latach 2002-2006 radnym (z listy wyborczej SLD) II kadencji Rady Powiatu Inowrocławskiego.

Odnaczony został Brązowym Krzyżem Zasługi (1978) i złotym medalem Za Długoletnią Służbę (2011).

Spoczął na cmentarzu par. Zwiastowania NMP.

† 20 lutego zmarł **Dariusz PRZYBY-SZEWSKI** (l. 48), obuwnik, konserwator terenów zielonych, działacz sportowy.

Urodził się 10 grudnia 1968 r. w Strzelnie. W 1987 r. ukończył Zasadniczą Szkołę Zawodową Obuwniczą przy Wielkopolskich Zakładach Obuwniczych „Polonia” w Gnieźnie i pracował w tym przedsiębiorstwie do 1989 r. Później był tapicerem w szwarczkiej fabryce mebli, po osiedleniu się w Inowrocławiu pracował jako monter nawierzchni kolejowych w oddziale drogowym PKP i monter

konstrukcji okiennych w przedsiębiorstwie „Intur-KFS”. Od września 2000 r. był konserwatorem terenów zielonych w Zakładzie Usług Komunalnych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o.

Pasjonował się sportem, był amatorem piłki nożnej. W latach 2006-2014 działał w Klubie Sportowym Cuivavia, prowadził drużyny trampkarzy i juniorów.

Spoczął na cmentarzu parafii św. Józefa.

† 21 lutego zmarła **Halina WOJCIECHOWSKA** z d. SZKLARZYK (l. 92), kombatancka, jedna z ostatnich żyjących więźniarek Auschwitz-Birkenau.

Urodziła się 8 kwietnia 1924 r. w Suchej Beskidzkiej. W czasie okupacji była członkinią grupy podziemnej w rodzinnej Suchej Beskidzkiej, która w 1942 r. została zdekonspirowana. Wszystkich uczestników tej konspiracji po śledztwie osadzono w KL Auschwitz I. Miała wtedy 18 lat (oznaczona numerem 31262), ciężko chorowała, od śmierci uratowała ją pomoc współwięźniarek. Później trafiła do obsługi tzw. kąpieliska, dokąd kierowano docierające do obozu kolejne transporty więźniów. Zimą 1944 r. była w transporcie więźniów, których skierowano do pracy w fabryce amunicji pod Dreznem.

W 1946 r. zawarła związek małżeński z Czesławem Wojciechowskim, konspiratorem Armii Krajowej i także więźniem Auschwitz-Birkenau. Mieszkała w Żninie, gdzie prowadzili rodzinne gospodarstwo rolne. W 1956 r. osiedlili się w Inowrocławiu.

Przeżycia z lat okupacji pozostały dla niej pamiętną traumą. Przed kilkanaście laty „Gazeta Pomorska” opublikowała wywiad, w którym mówiła o swych dramatycznych przeżyciach i opisywała dantejskie sceny, których była świadkiem. W 2005 r. uczestniczyła w obchodach 60. rocznicy wyzwolenia KL Auschwitz-Birkenau i wtedy odznaczona została Krzyżem Oświęcimskim.

Spoczęła na cmentarzu parafii św. Mikołaja.

† 24 lutego zmarł **Wojciech DOLATOWSKI** (l. 71), technik energetyki.

Urodził się 1 lutego 1946 r. w Wętorf (Niemcy). Od 1960 r. uczył się w szkole zawodowej przy Inowrocławskich Zakładach Sódowych, w 1966 r. ukończył wydział dla pracujących Technikum Mechaniczno-Elektryczne w Inowrocławiu, uzyskując uprawnienia technika energetyka.

Z uwagi na trudne warunki materialne pracował w mątejskiej fabryce już od niespełna 16. roku życia, będąc kontrolerem i mechanikiem pomiarowym aparatury chemicznej. W latach 1967-1968 był technikiem bhp w Zakładach Mięśnych w Inowrocławiu. Następnie do 2006 r. pracował w Cuivavii Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Inowrocławiu na stanowiskach: mechanika-maszynisty sprężarki, od 1980 r. – kierownika sekcji inwestycji i remontów i od 1985 r. – kierownika działu technicznego.

Zarządzał licznym zespołem pracowników, przyczynił się do skutecznego wprowadzania i eksploatacji nowych rozwiązań technicznych. Uczestniczył w budowie nowoczesnego zakładu OSM przy ul. Nowej (uruchomiony w 1982 r.), kierując montażem linii technologicznych i urządzeń. Jako kierownik działu technicznego odpowiadał za utrzymanie w gotowości produkcyjnej maszyn, urządzeń i aparatury, ale też zajmował się stanem technicznym instalacji elektro-energetycznej, nabiłowej, wodnej i ochroną środowiska. Kończył liczne kursy zawodowe, był wyróżniany za wzorową pracę. Zapamiętany został przez przełożonych i współpracowników jako doświadczony fachowiec, życzliwy kolega, z darem łatwego i bezkonfliktowego porozumiewania się z innymi.

Spoczął na cmentarzu parafii św. Mikołaja.

PIOTR STRACHANOWSKI

DYŻURY RADNYCH

♦ **Tomasz Marcinkowski** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej; Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia) – 4, 11, 18 i 15 kwietnia 2017 r., godz. 14.00-15.30, Biuro Rady Miejskiej Inowrocławia, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 36, pok. nr 110, tel. 52-35-55-294 (w czasie trwania dyżuru). Przewodniczący RMI pełni także stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 601 981 866.

♦ **Magdalena Łośko** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej; Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia) – 20 kwietnia 2017 r., godz. 12.00-13.00, Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Krzysztofa Brejzy, al. Niepodległości 4 (Hala Widowiskowo-Sportowa), pok. nr 116, tel. 52-35-50-506 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Grzegorz Kaczmarek** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej; Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia) – 4 kwietnia 2017 r., godz. 10.00-12.00, klub „Kopernik”, ul. Toruńska 60, tel. 52-35-72-615 (w czasie trwania dyżuru). Wiceprzewodniczący

pełni także stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 601 621 716.

♦ **Zbigniew Zygora** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej; Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia) – 10 kwietnia 2017 r., godz. 14.30-15.30, Biuro Rady Miejskiej Inowrocławia, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 36, pok. nr 108, tel. 52-35-55-292 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Maciej Basiński** (Prawo i Sprawiedliwość) – 10 kwietnia 2017 r., godz. 17.00-18.00, Biuro Prawa i Sprawiedliwości, ul. Szeroka 5. Radny pełni także stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 603 045 820.

♦ **Elżbieta Jordanowska** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – 6 kwietnia 2017 r., godz. 15.00-16.00, Przedszkole nr 4 „Stonczko”, ul. Kusocińskiego 11.

♦ **Patryk Kaźmierczak** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – 7 kwietnia 2017 r., godz. 14.30-15.30, Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Krzysztofa Brejzy, al. Niepodległości 4 (Hala Widowiskowo-Sportowa), pok. nr 116, tel. 52-35-50-506 (w czasie trwania dyżuru); 3 kwietnia 2017 r., godz. 17.30-18.30, Gimnazjum nr 3, ul. Władysława Łokietka 3.

♦ **Andrzej Kieraj** (Sojusz Lewicy Demokratycznej) – 3 kwietnia 2017 r., godz. 16.00-17.00, Biuro Parlamentarno-Samorządowe SLD, ul. Dworcowa 55, tel. 52-35-71-083 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Jarosław Kopeć** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – 4 kwietnia 2017 r., godz. 15.00-16.00, Biuro Poselskie Posła na Sejm RP Krzysztofa Brejzy, al. Niepodległości 4 (Hala Widowiskowo-Sportowa), pok. nr 116, tel. 52-35-50-506 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Jan Koziorowski** (Prawo i Sprawiedliwość) – radny pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 662 288 241.

♦ **Rafał Lewandowski** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – 5 kwietnia 2017 r., godz. 16.00-17.00, Gimnazjum nr 3, ul. Władysława Łokietka 3; 12 kwietnia 2017 r., godz. 16.30-17.30, klub „Przydomok”, ul. Marulewska 7, tel. kom. 668 387 965 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Anna Mikołajczyk-Cabańska** (Nowy Inowrocław) – radna pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 600 937 319.

♦ **Jarosław Mrówczyński** (Prawo i Sprawiedliwość) – radny pełni stały dyżur telefoniczny: 507 139 873.

♦ **Grzegorz Piński** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy

Obywatelskiej) – 4 kwietnia 2017 r., godz. 15.30-16.30, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Św. Ducha 90.

♦ **Ryszard Rosiński** (Sojusz Lewicy Demokratycznej) – 24 kwietnia 2017 r., godz. 16.00-17.00, Biuro Parlamentarno-Samorządowe SLD, ul. Dworcowa 55, tel. 52-35-71-083 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Janusz Radzikowski** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – radny pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 669 848 484.

♦ **Stanisław Skoczylas** (Sojusz Lewicy Demokratycznej) – 10 kwietnia 2017 r., godz. 16.00-17.00, Biuro Parlamentarno-Samorządowe SLD, ul. Dworcowa 55, tel. 52-35-71-083 (w czasie trwania dyżuru).

♦ **Marek Stabiński** (Prawo i Sprawiedliwość) – radny pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 601 665 718.

♦ **Maria Stępińska** (Klub Porozumienia Samorządowego i Platformy Obywatelskiej) – radna pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 694 010 217.

♦ **Anna Trojanowska** (radna niezrzeszona) – radna pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 663 662 734.

♦ **Marcin Wroński** (Nowy Inowrocław) – radny pełni stały dyżur telefoniczny: tel. kom. 600 058 830.

Patroni dla nowych ulic

Nowym ulicom patronują osoby zastrżone dla Inowrocławia. W rejonie ul. Stefana Knasta są to: **Józef Aleksandrowicz**, **Marian Biskup**, **Aleksandra Cofta-Broniewska** i **Zenon Kopeć**, w rejonie ul. Rąbińskiej – **Witold Kocikowski** i **Bogdan Snarski** oraz w rejonie ul. Zygmunta Kurka – **Jan Jaskólski** i **Tadeusz Kaźmierski**. Decyzję w tej sprawie, z inicjatywy Prezydenta Inowrocławia **Ryszarda Brejzy**, radni przyjęli jednogłośnie podczas XXVIII sesji Rady Miejskiej Inowrocławia.

♦ **Józef ALEKSANDROWICZ** (właśc.

Jazep NAJDZIUK) – (1909-1984), drukarz, białoruski działacz narodowy, regionalista.

Należał do Białoruskiej Chrześcijańskiej Demokracji walczącej o prawa Białorusinów do samostanowienia. Autor podręcznika *Białorusi wczoraj i dziś*. W 1939 r. był więźniem Berezy Kartuskiej, w latach 1940 i 1944 ścigany przez NKWD. Od 1945 r. – pod przybranym nazwiskiem – mieszkał w Inowrocławiu. Pracował w Drukarni Kujawskiej na stanowiskach od dysponenta do dyrektora. Dzięki jego staraniom w latach 1963-1968 przy ul. Cegielnej powstał nowoczesny zakład poligraficzny.

Swoje umiejętności intelektualne poświęcił Inowrocławowi. W latach 1955-1969 będąc radnym MRN zajmował się oświatą i kulturą. W 1959 r. współtworzył Towarzystwo Miłośników Miasta Inowrocławia, a następnie był jego wiceprzewodniczącym i w latach 1972-1979 przewodniczącym. Pod jego kierunkiem TMMI podejmowało liczne inicjatywy kulturalne. Od 1975 r. był też wiceprezesem oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, należał do zespołu redakcyjnego „Ziemi Kujawskiej”, na łamach której zamieszczał też artykuły. Wydał kilka samodzielnych publikacji, w tym pierwszy po wojnie, popularny i wznawiany przewodnik *Inowrocław i okolice*.

♦ **Marian BISKUP** (1922-2012) – historyk, prof. dr, polski uczonec o międzynarodowym autorytecie naukowym.

Na UMK w Toruniu ukończył studia, tam też uzyskał doktorat i w 1971 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. W latach 1951-1992 pracownik – w tym od 1987 r. kierownik – Instytutu Historii PAN i w latach 1958-1972 wykładowca akademicki.

Autor 830 publikacji, w tym wielu fundamentalnych dzieł. Zasiadał jako edytor źródeł historycznych. Członek rzeczywisty PAN i PAU oraz członek wielu towarzystw naukowych, m.in. Akademii Historii w Paryżu, długoletni prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego. Przez ponad 20 lat stał na czele Toruńskiego Towarzystwa Naukowego. Pozostawał mocno związany z Kujawami i te związki podkreślał przy każdej okazji. Prace redakcyjne nad „Dziejami Inowrocławia” i „Ziemią Kujawską” (pod jego kierunkiem w latach 1963-2009 ukazały

się 22 tomy) traktował jako wyraz swojego „spłacania długu” miastu, w którym się wychował i kształcił. W 1997 r. wyróżniony honorowym obywatelstwem Inowrocławia. Odznaczony Krzyżem Komandorskim OOP, w 1992 r. jako pierwszy polski humanista otrzymał Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

♦ **Aleksandra COFTA-BRONIEWSKA**

(1926-2013) – archeolog, prof. dr hab., druga osobistość, po prymasie Józefie Glempie, którą w powojennym Inowrocławiu wyróżniono honorowym obywatelstwem miasta.

Otrzymała ten tytuł w 1996 r. w uznaniu zasług dla rozwoju wiedzy archeologicznej w Inowrocławiu i Kujawach. Trwające ponad pół wieku jej programy badawcze przyniosły znakomite wyniki (m.in. odświeżenie wcześnieśroczniowiecznej warzelnicy soli, prace eksploracyjne na szlaku bursztynowym oraz lokalizacja kompleksu osadniczego Askaukalis z okresu wpływów rzymskich). Była inicjatorką powstania Fundacji Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Społeczeństw Kujaw „Cuiavia” (1992). Jej dziełem jest stała ekspozycja w Kujawskim Centrum Kultury, autorskie podsumowanie badań archeologicznych na terenie Inowrocławia.

Związana była z poznańskim ośrodkiem naukowym. Pracowała w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN (1954-1962) i równolegle w uniwersyteckiej Katedrze Archeologii, gdzie od 1982 r. była kierownikiem Zakładu Prahistorii Polski i w latach 1978-1985 prowadziła Zespół Badań Kujawskich. W 1992 r. otrzymała tytuł profesora zwyczajnego. Odznaczona została Krzyżem Kawalerskim OOP.

♦ **Jan JASKÓLSKI** (1939-2013) – lekkoatleta, olimpijczyk i medalista mistrzostw Polski, trener lekkiej atletyki, działacz sportowy, chorąży WP.

Był zawodnikiem m.in. Cuiavii Inowrocław, Noteci Mątwy i Zawiszy Bydgoszcz. Trzykrotnie reprezentował Polskę na igrzyskach olimpijskich w konkursie trójskoku: w Tokio (1964) zajął 13 miejsce, w Rzymie (1960) i w Meksyku (1968) kończył rywalizację w eliminacjach. Sukcesy odnosił w zawodach przedolimpijskich, m.in. w Tokio w 1963 r. zajął drugie miejsce. Reprezentował Polskę na mistrzostwach Europy, w Budapeszcie (1966) był czwarty. Zwyciężał w zawodach międzypaństwowych, m.in. w meczach Polski z USA (1961, 1962). W 1966 r. pobił rekord życiowy, skacząc na odległość 16,76 m, co było też wówczas najlepszym wynikiem na świecie. Siedmiokrotnie zdobył tytuł wicemistrza Polski (ustępując jedynie Józefowi Schmidowi) i raz w skoku w dal oraz dwukrotnie w sztafecie 4x100.

Po zakończeniu kariery zawodniczej był trenerem w Zawiszy Bydgoszcz. Mieszkał w rodzinnym Inowrocławiu, brał udział w jego życiu sportowym

jako działacz, trener i kibic. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP i medalem „Bravium” przyznany mu przez prymasa-seniora kard. Józefa Glempa.

♦ **Tadeusz KAŹMIERSKI** (1934-2008) – lekkoatleta, mistrz Polski, nauczyciel, trener i działacz sportowy.

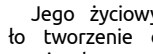
Absolwent I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu i AWF w Warszawie.

Pracował jako trener biegaczy kadry młodzieżowej PZLA (1961-1966), później był nauczycielem wychowania fizycznego w inowrocławskich SP nr 6 i nr 15.

Zawodnik SKS „Kasprowicz”, Unii (Noteci) Mątwy i Zawiszy Bydgoszcz. W 1954 r. powołany do kadry narodowej. Debiutował w meczu z Norwegią (1956), potem – do 1961 r. – reprezentował Polskę jeszcze 21 razy. Brał udział 2 sierpnia 1958 r. w pamiętnym rekordowym biegu na 800 m podczas meczu Polski z USA na Stadionie X-lecia, ulegając minimalnie na finiszu Zbigniewowi Makomskiemu i mistrzowi olimpijskiemu Tomowi Courtneyowi. Złoty medalista w biegu na 800 m podczas III Akademickich Mistrzostw Świata w Moskwie (1957). W mistrzostwach Europy w Sztokholmie (1958) zajął szóste miejsce w sztafecie 4x400 m, indywidualnie był w półfinale biegu na 800 m. Trzykrotny mistrz Polski: dwa razy w biegu na 800 m (1957, 1958) i w sztafecie Zawiszy Bydgoszcz 4x400 m (1960), w biegu na 800 m zdobył też srebrny (1956) i brązowy medal (1959).

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP i Krzyżem Zasługi dla ZHP.

♦ **Witold KOCIKOWSKI** (1913-2006) – muzyk, pedagog i działacz kulturalny. Uczeń Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy, ukończył Państwową Wyższą Szkołę Muzyczną w Sopocie.

Jego życiowym osiągnięciem było tworzenie od podstaw organizacji, a następnie budowanie i poszerzanie bazy lokalowej i rangi edukacyjnej inowrocławskiej Państwowej Szkoły Muzycznej, którą kierował w latach 1949-1979. Pokonując bariery administracyjne doprowadził do postawienia przy ul. Jana Kilińskiego gmachu szkoły (1976) i sali koncertowej (1978) oraz do uznania szkoły za placówkę państwową II stopnia kształcenia (1977). Zawodowo pracował (w latach 50. i 60.) także jako muzyk orkiestry symfonicznej Rozgłośni Polskiego Radia w Bydgoszczy i Pomorskiej Orkiestry Symfonicznej. Od 1933 r. był muzykiem inowrocławskiej Orkiestry Zdrojowej, później także dyrygentem chóralnym Towarzystw Śpiewu „Harmonia” i „Halka”. Był współzałożycielem i dyrygentem popularnego i zastrżonego dla kultury sztuki regionu Zespołu Pieśni i Tańca „Kujawy”. Przez kilka kadencji sprawował mandat radnego MRN, zajmując się sprawami kultury i oświaty. Odznaczony został Krzyżem Kawalerskim OOP.

♦ **Zenon KOPEĆ** (1909-1990) – nauczyciel języka polskiego i działacz kulturalny.

Po maturze w „Kasprowiczu”, rozpoczął na Uniwersytecie Poznańskim studia medyczne, które kontynuował

na filologii polskiej. Wybuch wojny sprawił, że studia zakończył w 1950 r. Był uczestnikiem kampanii wrześniowej, po wyjściu z niewoli wrócił do Inowrocławia i brał udział w tajnym nauczaniu, a także w konspiracyjnym życiu kulturalnym. W latach 1945-1968 uczył w LO, później przeniesiony decyzją administracyjną do pracy w SP nr 1. Powrócił później do „Kasprowicza”, ale już na stanowisko bibliotekarza.

Spółcznik, współtworzył powstanie oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego i Klubu Inteligencji Katolickiej. Kierował oddziałem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (1956-1961), był czelownym działaczem i prelegentem Towarzystwa Miłośników Miasta Inowrocławia, któremu prezesował w latach 1959-1961 i 1979-1984. W Społecznym Komitecie Obchodów 800-lecia Inowrocławia kierował komisją naukową. Związany ze środowiskiem „Kasprowicza” organizował zjazdy wychowanków. Pisał prace o historii Inowrocławia, był społecznym opiekunem zabytków. Odznaczony został Krzyżem Kawalerskim OOP.

♦ **Bogdan SNARSKI** (1914-1976) – lekarz medycyny, propagator balneologii i zachowawczego leczenia geriatrycznego.

W 1937 r. ukończył na Uniwersytecie Poznańskim

studia medyczne. W kampanii wrześniowej bronił Warszawy, potem internowany, a po wyjściu na wolność pracował jako lekarz wiejski i działacz w ruchu oporu Okręgu Lublin AK. Od 1945 r. organizował służbę zdrowia na Dolnym Śląsku, był naczelnym lekarzem w uzdrowisku w Szczawnie Zdroju i następnie w Świeradowie. W 1953 r. przeniósł się do Inowrocławia i objął stanowisko naczelnego lekarza, ordynatora oddziału reumatologii i zastępcy dyrektora PP „Uzdrowisko Inowrocław” ds. lecznictwa, a krótko (1956-1958) był też dyrektorem naczelnym.

Z jego inicjatywy w 1954 r. odbył się w Inowrocławiu pierwszy po wojnie zjazd polskich balneologów. W 1958 r. doprowadził do otwarcia pionierskiego i słynnego w Polsce sanatorium geriatrycznego, którym kierował do śmierci (sanatorium istniało dalej do 1988 r.), a w 1965 r. – Hepatologicznego Ośrodka Naukowo-Badawczego. Tej dziedzinie medycyny poświęcił się bez reszty, współpracował z ośrodkami uniwersyteckimi i organizował naukowe „Dni Geriatryczne”. Był członkiem uznanych gremiów naukowych, autorem wielu prac badawczych, odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi.

PIOTR STRACHANOWSKI